

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. ความรู้เบื้องต้น แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

1.1 ความหมายของการบริหาร

1.2 แนวคิด และทฤษฎีการบริหารการศึกษา

1.3 ภารกิจทางการบริหารการศึกษา หรืองานบริหารการศึกษา

1.4 หลักการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชน

1.4.1 การบริหารวิชาการ

1.4.1.1 แนวคิด หลักการการจัดการศึกษาปฐมวัย และบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้อง

1.4.1.2 หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

1.4.2 การบริหารงานบุคคล

1.4.3 การบริหารงานธุรการและการเงิน

1.4.4 การบริหารกิจการนักเรียน

1.4.5 การบริหารอาคารสถานที่

1.4.6 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

2. บทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

2.1 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัย

2.2 บทบาทผู้สอนปฐมวัย

2.3 บทบาทของพ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

2.4 บทบาทของชุมชน

3. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

3.1 โครงสร้างของหลักสูตร

3.2 ขอบข่ายการประเมินพัฒนาการเด็ก

4. การบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชน

5. แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

6. บริบทโรงเรียนอนุบาลเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยในประเทศ

7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

1.1 ความหมายของการบริหารการศึกษา (Educational Administration)

ความหมายของ “การบริหารการศึกษา (Educational Administration)” ซึ่งประกอบด้วย คำสำคัญ 2 คำ คือคำว่า “การบริหาร (Administration)” และ “การศึกษา (Education)”

นิตยา ศรีมกุฎพันธุ์ (2548 : 153) การบริหารการศึกษา หมายถึง ความพยายามในการใช้ ศาสตร์ และศิลป์ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษาโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้มี ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด เป็นสมาชิกที่ดีพึงประถนาของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่ หวาน พินธุพันธ์ (2549 : 13) การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานของบุคคลเพื่อให้ บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ หรือ การบริหาร คือ การทำงานของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อให้สำเร็จ ตามเป้าหมายที่วางไว้

ความหมายของ การศึกษา คือ การพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ทั้งความรู้ ความคิด ความ สามารถ และความเป็นคนคี

การบริหารการศึกษา คือ การดำเนินงานของกลุ่มนักศึกษาเพื่อพัฒนาหรือบริการทาง การศึกษาแก่สมาชิกในสังคมเพื่อให้มีความเจริญของงานจะ ได้เป็นสมาชิกที่ดีในสังคม สุนทร โโคตรบรรเทา (2551 : 2) การบริหาร คือ การทำให้คนตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกัน ทำงานให้บรรลุเป้าหมาย หรือการทำงานกับคน และ โดยคนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

จำเนียร พลหาญ (2553 : 2) การบริหาร หมายถึง การทำกิจกรรมร่วมกันของกลุ่มนักศึกษา อย่างโดยย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง โดยใช้ทรัพยากรอย่างประยุกต์ด้วยเทคนิคต่าง ๆ อย่างเป็นขั้นตอน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

จำเนียร พลหาญ (2553 : 3) การศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนานุชนห์ในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน ในสังคมอย่างมีความสุข

การบริหารการศึกษา คือ การที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาคนใน สังคม โดยใช้ทรัพยากรการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพจากทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อให้คนในสังคม เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

สรุปว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มนักศึกษา หรือกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นการดำเนินงานของบุคคลที่เกี่ยวข้องค้าง ๆ ร่วมมือกันพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และให้เป็นคน ดีมีวินัย ในทุก ๆ ด้าน เพื่อเป็นที่ต้องการของสังคม และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้

1.2 หลักแนวคิดและทฤษฎีการบริหารการศึกษา

จำเนียร พลพาณุ (2553 : 3) การบริหารงานใดๆ ที่ตามสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารจะต้องทำให้สำเร็จ ตามการบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์การตั้งไว้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยอาศัยหลักวิชา เป็นสำคัญในการบริหาร ในอีดีทีวีซึ่การทำงานหรือหลักปฏิบัติในการทำงาน สันนิฐานว่ามีการถ่ายทอด เครื่องมือในการบริหาร ในอีดีทีวีซึ่การทำงานหรือหลักปฏิบัติในการทำงาน สันนิฐานว่ามีการถ่ายทอด ตามเครื่องหมาย และเรื่องมาถึงคน ใกล้ชิด ตามลำดับจนถึงปัจจุบันความก้าวหน้าในการพัฒนาด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการศึกษาทำให้มีการจัดการเรียนการสอนเป็นวิชาหนึ่งในสถาบันการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างความคิดรวบยอด (Concept) ข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption) และการลงสรุปความเห็น (Generalization) เป็นแนวคิดความเชื่อในการทำงาน เรียกว่า “ทฤษฎี” ซึ่งสอดคล้องกับ Kerlinger (1964 : 11) กล่าวว่า ทฤษฎีเป็นกลุ่มของความคิดรวบยอด (Concept) คำจำกัดความ (Definition) หรือข้อความ (Proposition) ที่บอกดึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Variables) อย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะอธิบาย และคาดคะเนปรากฏการณ์ต่าง ๆ

เชื่อกันว่าการบริหาร ได้เกิดขึ้นมาในอดีต ที่มนุษย์อยู่ร่วมกันใหม่ ๆ ซึ่งในแต่ละสังคมจะมีผู้นำกลุ่มหรือผู้นำเผ่า ถือเป็นศูนย์กลางในการทำงานต่าง ๆ ของกลุ่ม ซึ่งในตอนแรกอาจจะเป็นการทำงานแบบลองผิดลองถูก และเกิดการเรียนรู้ถ่ายทอดสู่สุก豁านในรุ่นต่อๆ มาปรับปรุง ประยุกต์ให้เหมาะสมกับยุคสมัย

จำเนียร พลพาณุ (2553 : 4) การบริหารกิจกรรมทางการมาโดยลำดับ สามารถจำแนกได้ 5 ขั้น

ดังนี้

1. ยุคการบริการเชิงวิทยาศาสตร์
2. ยุคการบริหารเชิงมนุษย์สัมพันธ์
3. ยุคการบริหารเชิงพฤติกรรมศาสตร์
4. ยุคการบริหารเชิงระบบ
5. ยุคการบริหารเชิงสถานการณ์

1. ยุคการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Management)

จำเนียร พลพาณุ (2553 : 4) แนวคิดการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์เริ่มต้นประมาณปี 1951 โดยมี Frederick Taylor เป็นวิศวกรของเมริกัน ได้นำแนวคิดเชิงวิทยาศาสตร์รูปแบบ Man as Machine ใช้กับวิธีการทำงาน โดยคนในองค์การ โดยมีแนวคิดว่าคนสามารถทำงานได้อย่างเครื่องจักร (Man as Machine) Taylor ได้สรุปหลักการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ไว้ดังนี้

1. หลักเรื่องเวลา (Time – study Principle) โดยถือว่าการทำงานจะต้องใช้เวลาเป็น

เครื่องมือคิดตามตรวจสอบ สำหรับการทำงานทั้งหมด

2. หลักการกำหนดค่าซื้อ (Price – rate Principles) ถือว่าการกำหนดค่าซื้อของสุกจ้าง

ในองค์กร ควรเป็นไปตามระดับความสามารถของแต่ละบุคคล

3. หลักการแยกงานวางแผนออกจากงานปฏิบัติ (Separation of Planning from Performance Principle) กล่าวคือ การวางแผนควรเป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหารองค์กร ส่วนการปฏิบัตินั้นควรทำหน้าที่ของฝ่ายคนงานเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพสูงสุด
4. หลักการทำงานโดยวิธีการวิทยาศาสตร์ (Scientific – methods of Work Principle) การทำงานใด ๆ คือตามในองค์กรจะถูกกำหนดจากฝ่ายบริหารขององค์กร ส่วนหลักการทำงานควรตั้งอยู่บนพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้ได้ผลผลิตสูงสุด
5. หลักการควบคุมโดยฝ่ายบริหาร (The Functional Management Principle) คือ นี้ ฝ่ายบริหารจึงควรได้รับการฝึกอบรมในด้านการบริหารอย่างต่อเนื่อง โดยนำเสนอหลักการบริหาร และการควบคุมเชิงวิทยาศาสตร์
6. หลักการขีดระเบียบเป็นตัวปฏิบัติงาน มีความเชื่อว่าการเคร่งครัดระเบียบวินัยจะทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ
- สุนทร โคตรบรรเทา (2551 : 51) การจัดการหรือการบริหารงานกับผู้ทำงาน คือ ทฤษฎี การบริหารตามหลักวิทยาศาสตร์ของ Taylor ดังรายละเอียดต่อไปนี้
- ทฤษฎีการจัดการตามหลักวิทยาศาสตร์
- คำนวนแรกของทฤษฎีองค์การคึ่งเดิม คือ การจัดการตามหลักวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) เฟรเดอริค วินสโลว์ เทเลอร์ (Frederick Winslow Taylor) สรุปออกมาเป็นหลักการสำคัญ และเกี่ยวข้องได้ 4 ประการ ดังนี้
1. หลักการวิเคราะห์งานตามหลักวิทยาศาสตร์ (Scientific Job Analysis) 即 การสังเกต การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวัดอย่างรอบคอบ ฝ่ายจัดการกำหนดวิธีที่ดีที่สุด (One Best Way) ของการปฏิบัติในแต่ละงาน ไว้แล้วผู้ที่ทำงานให้ทำได้ตามนั้น การวิเคราะห์เช่นนี้แทนวิธีการแบบลองผิดลองถูก หรือตามบุญญากรรม
 2. หลักการคัดเลือกบุคลากร (Selection of Personnel) เมื่อวิเคราะห์แต่ละงาน (Job) แล้ว หลักต่อไปจะคัดเลือกผู้มาปฏิบัติงาน หรือผู้ทำงาน (Workers) ตามหลักวิทยาศาสตร์ แล้ว ฝึกอบรม สอน และพัฒนาผู้ที่ทำงานเหล่านี้
 3. หลักการความร่วมมือของฝ่ายการจัดการ (Management Cooperation) ฝ่าย การผู้จัดการ (Management) ควรร่วมมือกับผู้ทำงานเพื่อให้มั่นใจว่างานทั้งหมดที่กำลังทำอยู่ เป็นไปตาม หลักวิทยาศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นมาแล้ว และมีมาตรฐานและวิธีการตามที่กำหนดไว้ของฝ่ายการจัดการ
 4. หลักการแบ่งงานกันทำระหว่างผู้จัดการกับผู้ทำงาน (Division of Work Between Managers and Workers) เทเลอร์ยอนรับในการแบ่งงานกันทำ (Division of Work) โดยมีการ แบ่งงานระหว่างผู้จัดการกับผู้ทำงาน เพื่อให้ผู้จัดการรับผิดชอบการวางแผน (Preparing Work) และ รับผิดชอบการควบคุมดูแล (Supervising) ส่วนผู้ทำงานมีหน้าที่ปฏิบัติงานของตน

จัมเนียร พลหาญ (2553 : 5) พาโอยล (Henri Fayol) (1973 : 37) เป็นวิศวกรชาวฝรั่งเศส ได้เสนอแนวคิดพฤติกรรมและหน้าที่ของผู้บริหารต้องดำเนินการ 5 ด้าน คือ

1. การวางแผน (Plan) หมายถึง การมีวิสัยทัศน์คาดการณ์การทำงานโดยการวางแผนการปฏิบัติอย่างเป็นระบบล่วงหน้า

2. การจัดองค์กร (Organize) หมายถึง การเตรียมสร้างองค์กรด้านคนและวัสดุต่างของเพื่อการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้

3. การควบคุมบังคับบัญชา (Command) หมายถึง การออกคำสั่ง ควบคุมบังคับบัญชาให้คนงานปฏิบัติงานตามหน้าที่ ในหน่วยงาน

4. การประสานงาน (Coordinate) หมายถึง การประสานการทำงานกิจกรรมต่างๆ ในองค์กรเพื่อให้การทำงานในองค์กรดำเนินไปอย่างราบรื่น

5. การควบคุม (Control) หมายถึง การควบคุมให้ถูกต้อง ที่วางแผนไว้ดำเนินการไปตามขั้นตอน และระยะเวลาที่กำหนด ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขปัญหาอุปสรรคในขณะดำเนินงาน

สุนทร โคตรบรรเทา (2551 : 53) พาโอยล ได้ให้หลักการของการจัดองค์การ (Management of Organization) ไว้ 14 ประการ ดังต่อไปนี้

1. การแบ่งงานกันทำ (Division of Work) ความมุ่งหมายของการแบ่งงานกันทำ เพื่อปรับปรุงประสิทธิผลของงาน โดยลดการสูญเปล่า เพิ่มผลผลิต และทำให้การฝึกอบรมง่ายขึ้น

2. อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility) อำนาจหน้าที่คือ สิทธิ (Right) ในการออกคำสั่ง และอำนาจ (Power) 在ในการทำให้ผู้อื่นเชื่อฟัง ส่วนความรับผิดชอบ ซึ่งไปตามอำนาจหน้าที่เป็นความจำเป็นที่ต้องทำงานตามหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายให้สำเร็จ

3. วินัย (Discipline) วินัย หมายถึง การเคร่งในกฎระเบียบที่ควบคุมองค์การ ข้อตกลงระหว่าง องค์การกับผู้ทำงานต้องมีความชัดเจน และสภาวะของวินัยในกลุ่มในองค์การ ขึ้นอยู่กับคุณภาพของภาวะผู้นำ

4. เอกภาพของการบังคับบัญชา (Unity of Command) ผู้ที่ทำงานควรได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา (Superior) แต่เพียงผู้เดียวเท่านั้น ถ้ามีคณะกรรมการซึ่งจะเลี้ยงปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ และวินัย

5. เอกภาพของทิศทาง (Unity of Direction) กิจกรรมคล้ายคลึงกันที่มุ่งไปสู่同一หมายเดียวกัน ควรจัดกลุ่มให้อยู่ภายใต้ผู้จัดการคนเดียว

6. ความสนใจส่วนตัวเป็นรอง (Subordination of Individual Interest) ความสนใจของแต่ละคน และกลุ่มคนภายในองค์การควรมากที่หลังความสนใจขององค์กร โดยรวม

7. การให้ค่าตอบแทน (Remuneration) การให้ค่าตอบแทนเป็นตัวเงิน หรือค่าชดใช้ค่า ค่า ค่าวุฒิธรรม และเป็นที่พอใจของทั้งสองฝ่าย คือ ฝ่ายผู้ทำงาน และฝ่ายองค์กร

8. การรวมอำนาจ (Centralization) ผู้จัดการควรรักษาไว้ซึ่งความรับผิดชอบขั้นสุดท้าย (Final Responsibility) แต่ควรให้ผู้ใต้บังคับบัญชา (Subordinates) มีอำนาจหน้าที่พอกฎบดี การกิจได้สำเร็จระดับที่เหมาะสมของการรวมอำนาจย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ปัจจุบันที่เหมาะสมของการรวมอำนาจที่จะใช้ในแต่ละกรณีเป็นที่ส่งสัญญาณ
9. สายบังคับบัญชา (Scalar Chain) สายบังคับบัญชา (Scalar Chain หรือ Chain of Command) คือ สายของหัวหน้า (Supervisors) นับตั้งแต่ตำแหน่งผู้มีอำนาจสูงสุดจนถึงตำแหน่งล่างสุด สายการบังคับบัญชาจะต้องชัดเจน และถือเป็นแนวปฏิบัติตลอดเวลา
10. ระเบียบ (Order) ทรัพยากรที่เป็นบุคคล และสิ่งของควรมีการประสานกัน และอยู่ภายใต้กฎหมาย หรืออยู่ภายใต้ในเวลาที่เหมาะสม
11. ความยุติธรรม (Equity) ความต้องการความยุติธรรม และการปฏิบัติเท่าเทียมกัน ผู้จัดการต้องคำนึงถึงความเมื่อจัดการกับผู้ใต้บังคับบัญชา หรือผู้ทำงาน
12. ความมั่นคงของบุคลากร (Stability of Personnel) องค์การที่ประสบความสำเร็จ ต้องมีกองบุคคลติดงาน (Workforce) ที่มั่นคงการปฏิบัติของฝ่ายการจัดการควรส่งเสริมบุคลากรการทำงาน ระยะยาวให้กับองค์การ
13. การเริ่มต้น (Initiative) ฝ่ายการจัดการควรส่งเสริมให้ผู้ทำงานพัฒนา และดำเนินแผนการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น
14. ความสามัคคี (Esprit de Corps) ผู้จัดการควรส่งเสริม และรักษาทีมงาน น้ำใจหมู่พวก และความรู้สึกเป็นน้ำหนึ่งในเดียระหว่างผู้ทำงานทั้งหมด
- สุนทร โโคตรบรรเทา (2551 : 56) กิวลิก (Gulick and Urwick) (1937 : 119) เห็นว่าหน้าที่ของการจัดการมีอยู่ 7 ประการ ซึ่งเป็นคำย่อได้ว่า POSDCORB ดังรายละเอียดต่อไปนี้
1. การวางแผน (Planning หรือ P) เกี่ยวกับการพัฒนาค่าโครงยื่อของสิ่งที่ต้องทำ และวิธีการทำสิ่งนั้น ๆ ให้สำเร็จ กิจกรรมการวางแผนพยาบาลนำเสนารายการกระทำ และทิศทางขององค์การในอนาคต
 2. การจัดองค์การ (Organizing หรือ O) เป็นการกำหนดโครงสร้างของอำนาจหน้าที่ในการจัดให้คำนิยาม และประสานงานหน่วยงานย่อยต่าง ๆ เพื่อนำเสนอไปปฏิบัติ
 3. การจัดอัตรากำลัง (Staffing หรือ S) เกี่ยวกับหน้าที่การคัดเลือกบุคคลการฝึกอบรม และการพัฒนานักศึกษาการทั้งหมด และการนำบุรุษสภาพการทำงานให้เข้าสู่อำนาจ
 4. การชี้นำ (Directing หรือ D) ให้แก่การกิจที่ต้องทำย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการตัดสินใจ การสื่อสาร และการนำการตัดสินใจไปปฏิบัติ และการประเมินผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเหมาะสม

5. การประสานงาน (Coordinating หรือ CO) เกี่ยวกับกิจกรรม และพยากรณ์ต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้พนักงานคือการไว้ด้วยกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน
6. การรายงาน (Reporting หรือ R) ซึ่งแสดงความก้าวหน้าโดยการบันทึก การวิจัย และการตรวจสอบ ยืนยันว่าถูกต้อง ฯ ก็คือขั้นตอนแผน กระทำการแก้ไขเมื่อจำเป็น และแจ้งให้ผู้ซึ่งหัวหน้าระดับสูงรับผิดชอบทราบ
7. การงบประมาณ (Budgeting หรือ B) เกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงบประมาณ ได้แก่ การวางแผน การเงิน การจัดทำบัญชี และการควบคุมการใช้จ่ายเงิน
- สูนทร โคงบรรเทา (2551 : 57) นักชีวเอนอร์ (Max Weber) มีแนวคิดว่า ระบบราชการที่ดี (Well-run Bureaucracies) เป็นรูปแบบขององค์กรที่มีประสิทธิภาพสูงสุด คือ ข้าราชการ (Bureaucrats) เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางที่ได้รับการฝึกอบรมมาอย่างดี ซึ่งแต่ละทักษะเป็นส่วนเดียว เครื่องมือสำคัญของระบบราชการต้องไม่ถือเป็นเรื่องส่วนตัวอย่างมาก ซึ่งทำให้องค์ประกอบบทบาท ารมณ์ และทางส่วนตัวที่ขาดเหตุผลเหลือน้อยที่สุด และทำให้บุคลากรในระบบราชการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่แย่งเป็นส่วนเล็กส่วนน้อย และให้ความลำเอียงแก่กลุ่กค้าหององค์การ ระบบราชการแบบผู้เชี่ยวชาญ ไม่แย่งเป็นส่วนเล็กส่วนน้อย และให้ความลำเอียงแก่กลุ่กค้าหององค์การ ระบบราชการ ในอุดมคติ (Ideal Bureaucracy)
- มีหลักการจัดการ 6 ประการ ดังนี้
1. การแบ่งงาน (Division of Labour) โดยอาศัยความเชี่ยวชาญตามหน้าที่ (Functional Specialization)
 2. อำนาจหน้าที่ถอดรหัสชัดเจน (Well-Defined Hierarchy of Authority) เป็นการแบ่งอำนาจหน้าที่ตามสายงานให้ชัดเจนจากระดับบนถึงระดับล่าง
 3. ระบบเกี่ยวกับกฎระเบียบ (System of Rules) ซึ่งครอบคลุมสิทธิและหน้าที่ของผู้ทำงานทุกคน
 4. ระบบวิธีดำเนินงาน (System of Procedures) มีวิธีดำเนินงานในการจัดการกับสถานการณ์การทำงานอย่างเป็นระบบ
 5. การไม่ถือเป็นเรื่องส่วนตัว (Impersonality) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กร ต้องไม่ถือเป็นเรื่องส่วนตัว แต่เป็นเรื่องขององค์การเท่านั้น
 6. การคัดเลือกและการเลื่อนตำแหน่งตามความสามารถทางวิชาการ (Selection and Promotion Based on Technical Competence) เลือกบรรจุบุคคลตามความสามารถและความรู้ความสามารถ และเลื่อนตำแหน่งตามความสามารถ เช่นเดียวกัน
- สูนทร โคงบรรเทา (2551 : 59) กล่าวโดยสรุปคือ ทฤษฎีองค์การแบบแก้เนินที่งานหรือภารกิจเป็นสำคัญ และให้ความสนใจแต่ละบุคคลหรือกลุ่มน้อย

จำเนียร พลหาญ (2553 : 8) จะเห็นได้ว่าการบริหารงานเชิงวิทยาศาสตร์ มุ่งที่จะให้การทำงานบรรลุผลสำเร็จโดยอาศัยรูปแบบการบริหารที่มีกฎเกณฑ์ มีเหตุผล มีหลักการทำงานมีการกำหนดค่ามาตรฐาน หรือเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน โดยใช้เครื่องมือเข้าช่วยในการควบคุมการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

2. บุคลการบริหารเชิงมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation Management)

จำเนียร พลหาญ (2553 : 8) เอลตัน เมโย (Elton Mayo) ศาสตราจารย์ด้านการบริหารแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ทำการทดลองที่บริษัท Western Electric Company ที่เรียกว่า “การทดลองฮอร์ธอน” (Hawthorne Experiment) โดยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาความพึงพอใจของมนุษย์คือสิ่งแวดล้อมในการทำงาน โดยการศึกษาแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. การศึกษาสภาพแวดล้อมของห้องทำงาน (Room Studies) เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาข้อเท็จจริงว่าการทำงานในสภาพที่มีแสงสว่างต่างกัน จะมีผลต่อปริมาณการผลิต หรือไม่และหากมีการเปลี่ยนแปลงสภาพการทำงานแล้ว จะมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการผลิตหรือไม่ เพียงใดโดยได้กำหนดสถานการณ์และทำการศึกษาโดยถักยัน

2. การสัมภาษณ์ (Interview Studies) เพื่อกันหากความเปลี่ยนแปลงกับสภาพแวดล้อม โดยเทคนิคสัมภาษณ์ทำให้สามารถประมวลผลปัญหาในการปฏิบัติงานและนำไปสู่การจัดให้มีโครงสร้างให้คำแนะนำเบริกมา แก่พนักงานเข้าหน้าที่ในโรงงานอีกหลายแห่ง

3. การสังเกต (Observation Studies) เพื่อสังเกตการปฏิบัติงานของคนงานการศึกษาโดยสังเกตนี้ ช่วยให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

จำเนียร พลหาญ (2553 : 9) จากการศึกษาจะเห็นว่าความสำเร็จของการทำงานมีปัจจัยที่เข้ามายังหลายประการ การที่ผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจต่องานที่ปฏิบัตินั้น เกิดจากการได้รับการยอมรับการมีมิตรภาพที่ดีต่อกัน ความมีศีลธรรม จริยธรรม ของสมาชิกในทีม การชูโรงให้คำปรึกษา ตลอดจนการใช้ภาษาที่เข้าใจ และการสื่อสารในองค์กรส่วนเป็นปัจจัยที่สนับสนุนการทำงานให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

3. บุคลการบริหารเชิงพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral Science Era)

สุนทร โคงบรรเทา (2551 : 68) เชสเตอร์ ไอ บาร์นาร์ด (Chester I. Barnard) เป็นผู้บุกเบิกทฤษฎีพฤติกรรมศาสตร์เป็นคนแรก บาร์นาร์ดเคยทำงานในตำแหน่งประธานบริษัทโทรศัพท์นิวเจอร์ซี เบลล์ เทเลโฟน (New Jersey Bell Telephone Company) อยู่นานหลายปี จากประสบการณ์เป็นผู้บริหารระดับสูง และมีผลงานเป็นยนด้านสังคมวิทยา และจิตวิทยาองค์การ จึงทำให้เกิดตำราอมตะ (Classic Textbook) ทางการบริหารจัดการ เล่มหนึ่งในไม่กี่เล่มของโลก คือ หนังสือหน้าที่ของผู้บริหาร (The Functions of the Executive) ซึ่งเป็นหนึ่งในตำราอมตะที่มีไม่กี่เล่ม

แนวคิดสำคัญของบาร์นาร์ด คือ ระบบความร่วมมือ (Cooperative System) ซึ่งเป็น ความพยายามที่จะบูรณาการหลักการมนุษยสัมพันธ์กับการบริหารแบบเก่าเข้าด้วยกันให้เป็นกรอบ แนวคิดเดียว บาร์นาร์ดเห็นว่าผู้บริหาร/ผู้จัดการต้องมีเงื่อนไขอยู่สองประการ ถ้าต้องการให้ได้หัวใจ ร่วมมือและความสำเร็จทางการเงินขององค์การ เนื่องจากทั้งสองประการคือ ประสิทธิผล (Effectiveness) ขององค์การ และประสิทธิภาพ (Efficiency) ผู้บริหาร/ผู้จัดการต้องเข้าใจเกี่ยวกับประสิทธิผลซึ่งหมายถึง ขององค์การ และประสิทธิภาพ (Efficiency) ผู้บริหาร/ผู้จัดการต้องเข้าใจเกี่ยวกับประสิทธิผลซึ่งหมายถึง ความพึงพอใจของแรงขับแต่ละบุคคล (Individual Motives) ของพนักงานในองค์การนั้นๆ

ประเด็นที่สำคัญของทฤษฎีความร่วมมือของบาร์นาร์ด มีอยู่ว่าองค์การจะทำงานและอยู่ รอดได้ต่อไปเมื่อเป้าหมายขององค์การ และเป้าหมายของแต่ละบุคคลมีความสมดุลกันเท่านั้น ดังนี้ ความต้องการ (Need Hierarchy Theory) ทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ได้รับไปจากผลงานของมาสโลว์ (Human and Technical Skills)

สุนทร โภครบรรเทา (2551 : 71) เอกนัย มาสโลว์ (Maslow) ได้สร้างทฤษฎีลำดับขั้น ความต้องการ (Need Hierarchy Theory) ทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ได้รับไปจากผลงานของมาสโลว์นี้ ค่อนข้างมาก

ทฤษฎีของมาสโลว์ เสนอแนะว่า หน้าที่ของผู้บริหารคือ เพื่อขัดหานทางสันของความ ต้องการของผู้ทำงานซึ่งส่งเสริมเป้าหมายขององค์การด้วย และเพื่อขัดสิ่งที่มาขัดขวางการสันของความ ต้องการและทำให้เกิดความไม่สงบใจ เกตเคตในทางลบ หรือพฤติกรรมที่ไม่ปฏิบัติ (Dysfunctional Behavior)

สมาน อัศววุฒิ (2551 : 229) มาสโลว์ได้ขัดลำดับความต้องการของมนุษย์ไว้เรียงจากฐาน ไปสู่ยอด โดยมีความต้องการปัจจัยพื้นฐานอยู่ระดับล่างสุดของฐาน และมีความสำเร็จแห่งตนเป็นระดับ สูงสุด และมนุษย์แรกที่ต้องตอบสนองตนเองในฐานความต้องการระดับต่ำสุดให้เพียงพอ ก่อนแล้วจะ ขับความต้องการของตนไปสู่ความต้องการในระดับถัดไป ทฤษฎีลำดับฐานความต้องการของมนุษย์ ได้รับการยอมรับ และนำไปใช้อย่างกว้างขวาง อย่างไรก็ตามจากการวิจัยในระยะต่อมาพบว่า การ ยอมรับความต้องการของคนอาจจะข้ามฐานความต้องการจากระดับหนึ่งสู่อีกระดับหนึ่งโดยไม่ต้องรอ การตอบสนองความต้องการระดับล่างก่อนก็ได้

สุนทร โภครบรรเทา (2551 : 72) ดักลาส เมคเกรเกอร์ (McGregor) ได้อาศัยแนวคิดจาก ทฤษฎีของมาสโลว์มา กิจกรรมทางทฤษฎีที่มีสมมติฐานตรงกันข้ามเกี่ยวกับบุคคล/ผู้จัดการศาสตร์ในการ บริหารจัดการของแต่ละทฤษฎี เมคเกรเกอร์เรียกทฤษฎีทั้งสองว่า ทฤษฎีเอ็กซ์ (Theory X) และทฤษฎี ราย (Theory Y)

เมคเกรเกอร์ เชื่อว่า ทฤษฎีการบริหารแบบเก่า สมมติฐานเกี่ยวกับบุคคลตามทฤษฎี เอกซ์ เมคเกรเกอร์ยังคิดว่าทฤษฎีความมีความสอดคล้องกับด้านมนุษย์สัมพันธ์ กล่าวคือ แนวคิดรวมยังคง

ด้านมนุษยสัมพันธ์ไม่ได้อธิบายความต้องการของบุคคล และยุทธวิธีทำการบริหารจัดการที่ทำให้บรรลุความต้องการนั้นๆ แม้เกรгер์มีทัศนะว่าทฤษฎีวิวัฒนาเป็นพื้นฐานในการชี้นำการคิดทางการบริหาร จัดการที่เหมาะสมกว่า อนึ่งทฤษฎีเอกสารอาจเรียกว่าเป็นทฤษฎีกนึงเกียง และทฤษฎีวิวัฒนาเรียกว่าทฤษฎีกนึงขั้นกี่ได้

สุนทร โคตรบรรเทา (2551 : 73) เรนซิล ลิคิร์ท (Likert) เป็นนักคิดอีกคนหนึ่งที่สนใจหัวรุกให้เป้าหมายของแต่ละบุคคลกับเป้าหมายขององค์กรมาบรรจบกัน ลิคิร์ทได้ทำการวิจัยเชิงประจักษ์ (Empirical Research) อย่างจริงจัง ที่สถาบันวิจัยสังคมของมหาวิทยาลัยมิชิแกน ลิคิร์ท พยายามศึกษาผล (Effect) ของระบบบริหาร (Management System) ที่มีต่อเจตคติ (Attitudes) และพฤติกรรม (Behavior) ของผู้ทำงาน

ลิคิร์ท ได้พัฒนาทฤษฎีระบบบริหารสี่แบบ (Four Management Systems) ซึ่งมีดังนี้
ระบบหนึ่ง (System 1) แบบเอาเปรียบและเผด็จการ (Exploitative) ลิตะระบบ 4 (System 4) แบบกลุ่มการมีส่วนร่วม (Participative Group) แต่ระบบมีลักษณะที่แสดงถึงบรรยายกาศขององค์กร ซึ่งอาศัยมิติสำคัญๆ เกี่ยวกับประสิทธิผล ได้แก่ ภาวะผู้นำ (Leadership) การจูงใจ (Motivation) การสื่อสาร (Communication) ปฏิสัมพันธ์หรืออิทธิพล (Interaction/Influence) การตัดสินใจ (Decision Making) การตั้งเป้าหมาย (Goal Setting) การควบคุม (Control) และเป้าหมายการปฏิบัติงาน (Performance Goals)

ลิคิร์ท เชื่อมั่นว่า ระบบกลุ่มการมีส่วนร่วม (ระบบ 4) เข้าใกล้ลักษณะตามที่สุด แก่นแท้ของทฤษฎีระบบ 4 อาศัยคำกล่าวสำคัญ 3 ประการ คือ ความสัมพันธ์แบบสนับสนุน (Supportive Relationships) การตัดสินใจแบบกลุ่มในโครงสร้างกลุ่มที่นานาเกี่ยวกัน (Group Decision Making in an Overlapping Group) ซึ่งเรียกว่า “หมุดเชื่อม” (Linking Pins) และผู้นำมีเป้าหมายการทำงานสูง (High Performance Goals of the Leader) ซึ่งมีลักษณะคล้ายทฤษฎีวิวัฒนาของแม้เกรгер์ แต่ผู้นำตามแนวคิดของลิคิร์ทนิหลายประเภท และเจาะจงมากกว่าระบบ 1-3 ของลิคิร์ท แทนแบบภาวะผู้นำ (Leadership Styles) สี่แบบที่แตกต่างกัน

4. ยุคการบริหารเชิงระบบ (Systems Approach Era)

จำเนียร พลใหญ (2553 : 12) การบริหารงานตามทฤษฎีการบริหารแบบระบบมีความเชื่อว่าปัจจัยต่างๆ ที่ประกอบกันเข้าเป็นองค์กรนั้น มีความสัมพันธ์ และอิทธิพลซึ่งกันและกัน ลั่งผล กระทำซึ่งกันและกัน ได้ ความคิดของนักวิชาการบริหารที่มีต่อการบริหารเชิงระบบมี 2 แนวคิด คือ แนวคิดแรกที่มองว่าองค์การมีลักษณะระบบปิด (Closed System Approach) ซึ่งเป็นแนวคิดสมัยเก่า เพราะไม่ได้คิดถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในองค์การกับสภาพแวดล้อม แนวโครงสร้างที่เป็นทางการ ต่างอีกแนวคิดหนึ่งมองว่า องค์การมีลักษณะระบบเปิด (Opened System Approach) เพราะมองว่าปัจจัยภายในองค์กรมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอก และเน้นพฤติกรรมองค์กร

Kast and Rosenzweig ได้ให้คำจำกัดความทฤษฎีระบบว่า ระบบเป็นการจัดการให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างปัจจัยอิสระ หรือปัจจัยอยู่ตัวตั้งแต่สองปัจจัยขึ้นไป และปัจจัยอิสระ หรือปัจจัยอื่นๆที่ตัวระบบดังกล่าวจะต้องมีขอบเขตที่กำหนดไว้ชัดเจน

หลักการของแนวความคิดเชิงระบบ

- ระบบทุกรอบประกอบด้วยระบบย่อย (Sub systems) หรือส่วนประกอบ

(Components) ตั้งแต่ส่วนขึ้นไป และส่วนต่างๆ นั้นจะมีความสัมพันธ์กัน

- การเน้นที่ผู้รวมของทั้งระบบ จะให้ผลที่มากกว่าการเน้นที่แต่ละส่วนของ

ระบบแล้วนำรวมกัน

- การเป็นระบบเปิด สามารถແລກเปลี่ยนข้อมูลวัตถุคิมและสิ่งต่างๆ กัน

สภาวะแวดล้อมของระบบ ซึ่งจะทำให้องค์กรสนองตอบ หรือปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมได้ตลอดเวลา

- การมีขอบเขตสื้นสุกดของระบบ ทำให้สามารถแบ่งแยกประเภทของระบบว่า

เป็นระบบปิด หรือระบบเปิดได้

- การล้มสถาบันของระบบปิดมิได้ยากกว่าระบบเปิด เพราะปิดตัวเองจาก

สภาวะแวดล้อมภายนอก

- การให้ข้อมูลป้อนกลับ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับระบบเปิด หรือนำข้อมูลนั้นมา

ใช้เพื่อปรับตัวให้ดำเนินอยู่ต่อไปได้

- การมีลำดับขั้นของระบบ กล่าวคือ ระบบ (System) ที่ประกอบด้วยระบบ

ย่อย (Subsystems) ต่างๆ นั่นก็เป็นระบบย่อยของระบบที่ใหญ่กว่า (Super system)

- ทฤษฎีการบริหาร โดยสถานการณ์ (Contingency Management)

การบริหาร โดยสถานการณ์ เป็นการทดสอบหลักการและทฤษฎีการบริหารต่างๆ มาใช้ให้เหมาะสม กับเหตุการณ์นั้นๆ โดยมีแนวคิดการบริหารเชิงระบบเป็นพื้นฐานในการคิดใช้ เหตุการณ์เป็นตัวกำหนดว่าจะใช้หลักบริหารแบบใด

ปัจจัยสำคัญในทวีสถานการณ์

จำเนียร พลพายุ (2553 : 15) การบริหารงานตามสถานการณ์ต้องเกี่ยวข้องกับปัจจัยสำคัญ

6 프로그拉 ตั้งนี้

- สิ่งแวดล้อมภายนอก (Outer Environment) องค์การมีองค์ประกอบด้วย 2 프로그拉

คือ

1. เนื่องจากทั่วๆ ไป ทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และธรรมชาติ

ของสังคม

- 1.2 เป็นส่วนพิเศษ ที่เกี่ยวกับบุคคล และองค์การอื่น ๆ โดยเฉพาะซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร
2. จุดประสงค์ และยุทธศาสตร์ (Objective and Strategies) ในสิ่งแวดล้อมที่มีเสถียรภาพ ผู้บริหารสามารถกำหนดจุดประสงค์ที่เจาะจง และถูกต้องได้มากแต่แบบของยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมที่สุด เพื่อใช้ในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้นไม่แน่นอน ย่อมขึ้นอยู่กับระดับความได้เปรียบจากอำนาจสิ่งแวดล้อมภายนอก
3. เทคโนโลยี (Technology) ในที่นี้หมายถึงทักษะ ความรู้ วิธีการ และเครื่องอุปกรณ์ ต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
4. โครงสร้าง (Structure) ได้แก่ โครงสร้างขององค์กร ประกอบด้วย นโยบาย บัญชี บัญชีบัญชีงาน หน่วยงานต่าง ๆ กฎระเบียบ มาตรฐานการทำงาน รายละเอียดที่เกี่ยวกับงานตลอดจนแผนภูมิแสดงโครงสร้างหลักขององค์กร ซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่ภายใต้การห้ามค
5. บุคลากร (Personal) ในแนวคิดทฤษฎีการบริหารงานตามสถานการณ์เห็นว่า บุคลิกภาพ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการทำงาน คือ
- 5.1 ความอดทนต่อความกดดันเครื่อง
 - 5.2 เจตคติต่ออำนาจบริหาร
 - 5.3 เจตคติต่อตนเอง และบุคคลอื่น
 - 5.4 การชอบความเรียบง่าย
 - 5.5 ความต้องการสำเร็จ และความก้าวหน้า
 - 5.6 อาชญากรรม
6. ชั้นเชิงการบริหาร (Managerial Approaches) การปฏิบัติกับปัจจัยจาก 5 ข้อ ที่กล่าวมา การเลือกแบบการบริหาร เป็นเรื่องไม่ซับซ้อน สิ่งที่เป็นความลำบากประการแรก คือ กระบวนการ วิเคราะห์ และวินิจฉัยแล้วว่าจะเลือกแบบการบริหารที่เหมาะสมกับปัจจัยดังกล่าวในสถานการณ์เฉพาะนั้น ทวน พินชูพันธ์ (2549 : 13) การกิจทางการบริหารการศึกษาหรืองานบริหารการศึกษามีดังนี้
- 1. การบริหารงานวิชาการ เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับ การเรียนการสอน ซึ่งครอบคลุม เกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ การทำแผนการสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การประเมินผลการวัดผล และการนิเทศการสอน เป็นต้น การบริหารการศึกษาเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ คือ มีความรู้ ความสามารถ ความคิด และความเป็นคนดี จะต้องมีการเรียนการสอน หรือจะต้องมีการบริหารงานวิชาการ นั่นเอง การบริหารงานวิชาการ

ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา ในสถานีการศึกษา ทั้งมหาวิทยาลัยหรือโรงเรียนต่าง ๆ จะมีฝ่ายวิชาการด้วย ซึ่งจะเรียกชื่อต่าง ๆ กันไป เช่น รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ, รองคณบดีฝ่ายวิชาการ, ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ เป็นต้น

2. การบริหารงานธุรการ เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับงานการเงิน วัสดุครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ งานสาธารณูปโภค งานรักษาพยาบาล และงานบริการต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งงานเหล่านี้เป็นงานที่สนับสนุนงานวิชาการอย่างมาก เช่น งานวิชาการจะประสบความสำเร็จได้ต้องมีอาคารสถานที่ มีห้องเรียน มีห้องปฏิบัติการ มีโต๊ะเก้าอี้ มีสื่อการสอนต่าง ๆ มีงานบริการให้ความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นบทบาทของการบริหารงานธุรการ นั่นเอง การบริหารงานธุรการ จึงมีส่วนช่วยให้การพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้อย่างมาก เช่นกัน

3. การบริหารงานบุคคล เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับบุคคล เริ่มตั้งแต่ การสรรหาบุคคลมาทำงาน หรือมาเป็นครู การขัดบุคคลเข้าทำงาน การบำรุงรักษา และการสร้างเสริมกำลังใจในการทำงาน การพัฒนาบุคคล และการจัดบุคคลให้พ้นจากงาน เป็นต้น การบริหารงานบุคคลเป็นงานที่มีส่วนในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพอย่างมาก เช่นกัน เพราะในการสรรหาบุคคลมาทำงาน ถ้าสรรหาส่วนในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพอย่างมาก เช่นกัน เพราะในการพัฒนาบุคคลมาทำงาน ถ้าสรรหาบุคคลที่เป็นคนเก่งคนดีมาเป็นครู จัดครุเข้าสอนตามความรู้ความสามารถ และความถนัด มีการพัฒนาบุคคลให้เก่งให้เป็นคนดียิ่งขึ้นไป ย่อมจะสอนนักเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ถือว่ามีส่วนในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ นั่นเอง

4. การบริหารกิจการนักเรียน เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับนักเรียน เช่น การปฐมนิเทศ นักเรียน การปกครองนักเรียน การจัดบริการแนะแนว การบริการเกี่ยวกับสุขภาพนักเรียน การจัดกิจกรรม และการบริการต่าง ๆ เป็นต้น การบริหารกิจการนักเรียนถือว่าเป็นการพัฒนาบุคคลให้เป็นคนดี คุณเก่ง ได้อย่างมาก เช่นกัน เช่น การปกครองให้เด็กมีระเบียบวินัย การจัดกิจกรรม กีฬา กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมทางวิชาการ การจัดบริการแนะแนว เหล่านี้ล้วนทำให้นักเรียนเป็นคนดี คุณเก่ง ยิ่งขึ้น

5. การบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นการบริหารงานที่เกี่ยวกับ ความสัมพันธ์กับชุมชน เช่น การสอนให้นักเรียนนำความรู้ที่เรียนไปใช้ที่บ้านที่ชุมชน และเผยแพร่แก่คนรอบข้างคนในชุมชนด้วย การช่วยเหลือปัญหาในชุมชน การให้นักเรียนเข้าไปเรียน หรือฝึกงานในชุมชน การเชิญผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาต่าง ๆ ในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียน เป็นต้น การบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนนี้ จะช่วยพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพได้เช่นกัน เพราะการให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ ความสัมพันธ์กับชุมชนนี้ จะช่วยพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพได้เช่นกัน เพราะการให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ ที่บ้าน และในชุมชน จะมีคุณภาพดีกว่าการเรียนเพื่อรู้อย่างเดียว การเชิญผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาต่าง ๆ ในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียน หรือการให้นักเรียนเข้าไปเรียนหรือฝึกงานในชุมชน ย่อมจะทำให้ชุมชนนำไปใช้ความรู้ และประสบการณ์ร่วมของชุมชน เช่นกัน แสดงว่า การบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับนักเรียนมีความรู้ และประสบการณ์ร่วมของชุมชน เช่นกัน ล้วนบุคลากรที่ดำเนินงานด้านนี้ ย่อมมีผลลัพธ์ด้วย ชุมชน มีส่วนพัฒนาคนให้มีคุณภาพด้วย เช่นกัน ล้วนบุคลากรที่ดำเนินงานด้านนี้ ย่อมมีผลลัพธ์ด้วย ด้วยกัน ทั้งฝ่ายวิชาการ ฝ่ายธุรการ และฝ่ายกิจการนักเรียน

1.4 หลักการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชน

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ
ศึกษา พ.ศ.2549 เป็นมาตรฐานที่โรงเรียนเอกชนทุกโรงเรียนต้องยึดถือและปฏิบัติตาม ระเบียบอย่าง
เคร่งครัด
กิติมา ปรีดีคิด (2542 : 41) ได้จำแนกข้อข้อของงานบริหารการศึกษา และแนวทาง
ปฏิบัติของงาน ออกเป็น 6 ประเภทได้แก่

1.4.1 การบริหารงานวิชาการ

กิติมา ปรีดีคิด (2542 : 46) กล่าวว่า การสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มี
จริยธรรม และมีคุณสมบัติที่ต้องการ เป็นเป้าหมายสำคัญของงานวิชาการ งานวิชาการมิใช่อยู่ที่นักเรียน
อ่านออกเขียนได้เท่านั้น แต่เป็นงานที่รับผิดชอบต่อคุณภาพของผลเมือง และความมั่นคงของประเทศ
ชาติด้วย

กมลวรรณ ทองชุมภู (2551 : 51) ผู้บริหารโรงเรียน หรือครูใหญ่ต้องนำเทคนิค
และการใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหาร มีความรู้ความเข้าใจ มีการร่วมมือกันเพื่อวางแผน และดำเนินการ
และวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหาร มีความรู้ความเข้าใจ มีการร่วมมือกันเพื่อวางแผน และดำเนินการ
ในเรื่องหลักสูตร ประมาณการสอน แบบเรียน การจัดห้องเรียน อุปกรณ์การสอน นิเทศการสอน จัดให้มี
กิจกรรมเสริมหลักสูตร และทำการวัดผลการศึกษา มีการจัดต่อ เครื่องมือ อุปกรณ์ การเรียนการสอน
ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สมาน อัศวภูมิ (2551 : 272 - 273) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็น
กระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้พัฒนากิจ การบริหารค้านวิชาการ โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอน
และการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุความมุ่งหมายการศึกษาที่กำหนดไว้
ส่วนของงานการบริหารงานวิชาการพอสรุปได้ดังนี้

1. การวางแผนงานวิชาการ
2. การพัฒนาหลักสูตร
3. การจัดการเรียนการสอน
4. การนิเทศและพัฒนาการเรียนการสอน
5. การประเมินผลงานวิชาการ

สมาน อัศวภูมิ (2551 : 272 - 273) การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การที่
หน่วยงานที่รับผิดชอบ ในการจัดการจะดำเนิน การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และดำเนินการวางแผน ใน
การดำเนินงานตามขอบข่ายงานวิชาการที่หน่วยงานรับผิดชอบ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตาม
วัตถุประสงค์ต่อไป และเมื่อพิจารณาในบริบทการบริหาร งานวิชาการ ตามพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาตินั้น หน่วยงานทางการศึกษาในระดับพื้นที่ก็คือ เทพีนที่การศึกษา และสถานศึกษา ก็จะ

วิเคราะห์ และวางแผนดำเนินงานวิชาการ ตามขอบข่ายงานของหน่วยงานในความรับผิดชอบของตน ตามกรอบนโยบาย และแผนของกระทรวง และความต้องการจำเป็นของพื้นที่ สำหรับงานวิชาการที่ ดำเนินงานเขตพื้นที่ควรวางแผน และดำเนินการมีดังนี้

1. งานมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา
2. งานหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร
3. งานส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน
4. งานนิเทศการศึกษาและการพัฒนานิเทศการทางการศึกษา
5. งานวัดผลและประเมินผลการศึกษา
6. งานวิจัยและการจัดการศึกษา
7. งานกำกับติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

นิตยา ศรีเมฆภูพันธุ์ (2548 : 169) กล่าวว่า งานบริหารด้านวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุด จุดหมายของการบริหารด้านวิชาการที่เกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัยดังนี้

1. เพื่อวางแผนโครงการในการดำเนินงานการจัดชั้นเด็กเล็กของโรงเรียน
2. เพื่อจัดทำโครงการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรและปรับปรุงใช้ให้เหมาะสม
3. เพื่อจัดหาสื่อการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพของการจัด

กิจกรรมการเรียนการสอน

4. เพื่อนิเทศ และควบคุมการสอนของครูให้ดำเนินไปตามโครงการ
5. เพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการส่งเสริมการเรียนการสอน
6. เพื่อดำเนินการวัด และประเมินผลพัฒนาการ ของเด็กปฐมวัย ได้ถูกต้องตามที่กำหนดไว้ในคู่มือ
7. เพื่อสนับสนุนให้มีการค้นคว้า ทดลอง ปรับปรุงวิธีการสอนให้ดีขึ้น
8. เพื่อจัดให้มีการอบรมครูในโรงเรียน

จะเห็นได้ว่างานด้านวิชาการมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมการเตรียมความพร้อม พื้นฐานต่าง ๆ ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และคุณธรรมของเด็กเพื่อเข้าเรียนต่อในระดับประถมศึกษาต่อไป

สรุปได้ว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง หน่วยงานหนึ่งที่สำคัญที่สุด ในการบริหาร สถานศึกษา และเป็นการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมพื้นฐานของเด็ก และมีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับ หลักสูตร การจัดชั้นเรียน การวางแผน เพื่อให้สถานศึกษามีมาตรฐาน และบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ และ ต้องพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กทุกด้าน และมีคุณภาพ

การบริหารงานวิชาการ จึงมีจุดหมาย หน้าที่คือ การจัดปฐมนิเทศผู้ปกครอง นักเรียนให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์การเรียนการสอนนักเรียน และให้เห็นถึงความเป็นมืออาชีพทาง

วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีการบันทึกพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคล เพื่อทราบถึงพฤติกรรม และพัฒนาการของนักเรียนเป็นรายบุคคล และรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นประจำ ส่งนักเรียนเข้าร่วม กิจกรรมตอบปัญหาทางวิชาการนอกสถานศึกษา มีการส่งครุเข้าร่วมอบรมสัมมนา ให้ข้อมูล และกำลังใจ ครู โดยให้ได้รับรางวัลหรือเชิดชูเกียรติในผลงานของครู ให้ครูใช้สื่อการสอนที่ทันสมัยเหมาะสมกับ ปัจจุบัน เป็นต้น

1.4.1.1 แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัย

สิริมา ภิญ โภญอนันตพงษ์ (2553 : 95) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช

2546 พัฒนาขึ้นมาโดยอาศัยแนวคิดต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก พัฒนาการของมนุษย์ เป็นการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นในตัวมนุษย์เริ่มตั้งแต่ปฐมชนิดต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต ซึ่งครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงในเชิง ปริมาณ และเชิงคุณภาพพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา จะมีความ สำมัพนธ์ และพัฒนา อย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอน ไปพร้อมกันทุกด้าน เด็กแต่ละคน จะเติบโต และมี ลักษณะพัฒนาการ แตกต่างกันไปตามวัย โดยที่พัฒนาการเด็กปฐมวัยบ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงที่ เกิดขึ้นในตัวเด็กอย่างต่อเนื่องในแต่ละวัย เริ่มตั้งแต่ ปฐมชนิดลงมา 5 ปี พัฒนาการแต่ละด้านมีทฤษฎี เฉพาะอธิบายไว้ และสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาเด็ก อาทิ ทฤษฎีพัฒนาการทางร่างกายที่อธิบายการ เจริญเติบโต และพัฒนาการของเด็กว่ามีลักษณะต่อเนื่องเป็นลำดับขั้น เด็กจะพัฒนาเรื่องขึ้นได้จะต้องเกิด เจริญเติบโต และพัฒนาการของเด็กว่ามีลักษณะต่อเนื่องเป็นลำดับขั้น เด็กจะพัฒนาเรื่องขึ้นได้จะต้องเกิด วุฒิภาวะของความ สามารถขึ้นนั่นก่อน หรือทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา ที่อธิบายว่าเด็กเกิดมาพร้อม วุฒิภาวะ ซึ่งจะพัฒนาขึ้นตามอายุ ประสบการณ์ ค่านิยมทางสังคม และสิ่งแวดล้อมหรือทฤษฎี วุฒิภาวะ ซึ่งจะพัฒนาขึ้นตามอายุ ประสบการณ์ ค่านิยมทางสังคม และสิ่งแวดล้อมหรือทฤษฎี ที่ตั้นพอใจ ได้รับความรักความอบอุ่น อย่างเพียงพอจากผู้ใกล้ชิด มีโอกาสช่วยตนเองทำงานที่ เด็ก จึงเป็นเสมือนหนึ่งแนวทางให้ผู้สอน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจเด็ก สามารถอบรมเต็มที่ และจัด ประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างของเด็กบุคคล ในอันที่จะส่งเสริมให้เด็กพัฒนาจน บรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการได้ชัดเจนขึ้น

2. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ การเรียนรู้ของมนุษย์เรามีผลสืบเนื่องมาจาก ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นจากการกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ กับบุคคล และสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำ ให้เกิดขึ้นด้วยตนเองและการเรียนรู้จะ เป็นไปได้ ถ้าผู้เรียนได้ใช้ประสบการณ์ทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว มีโอกาสคิดริเริ่มตามความต้องการและ ความสามารถของตนเอง รวมทั้งอยู่ในบรรยากาศที่เป็นอิสระ อนุญาต และปล่อยภัย ดังนั้น การจัด สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก และเนื่องจากการ

เรียนรู้นั้นเป็นพื้นฐานของพัฒนาการในระดับที่สูงขึ้น ทั้งคนเราเรียนรู้มาตั้งแต่เกิดตามธรรมชาติก่อนที่จะมาเข้าสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรจึงยึดแนวคิดที่จะให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตัวเด็ก ในสภาพแวดล้อมที่เป็นอิสระเอื้อต่อการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน

3. แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นของเด็ก การเล่นถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญในชีวิตเด็ก

ทุกคนเด็กจะรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้สังเกต มีโอกาสทำ การทดลอง สร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา และค้นพบด้วยตนเอง การเล่นจะมีอิทธิพล และมีผลต่อการเรียนรู้ ช่วยพัฒนาร่างกาย อารมณ์ ใจ ใจ สังคม และสติปัญญา จากการเล่นเด็กมีโอกาสเกลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย ได้ใช้ประสานจิตใจ สังคม และสติปัญญา จากการเล่นเด็กมีโอกาสเกลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย ได้ใช้ประสานสัมผัสและการรับรู้ ผ่อนคลายอารมณ์ และแสดงออกถึงตนเอง เรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่น การเล่นจึงเป็นทางที่เด็กจะสร้างประสบการณ์เรียนรู้สิ่งแวดล้อม เรียนรู้ความเป็นอยู่ของผู้อื่น สร้างความสัมพันธ์อยู่ร่วมกับผู้อื่น กับธรรมชาติรอบตัว ดังนั้น หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยฉบับนี้จึงถือ “การเล่น” อย่างมีชุดง่าย明白 เป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก

4. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม และสังคม บริบททางสังคม และวัฒนธรรมที่เด็กอาจอยู่หรือแวดล้อมตัวเด็ก ทำให้เด็กแต่ละคนแตกต่างกันไป หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ ถือว่าผู้สอนจำเป็นต้องเจาะใจและยอมรับว่าเด็กนั้นนิยมและสังคมที่เด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ ว่าผู้สอนควรต้องเรียนรู้ บริบททางสังคม และการพัฒนาศักยภาพ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ผู้สอนควรต้องเรียนรู้ บริบททางสังคม และการพัฒนาศักยภาพ และพัฒนาการของเด็กที่ตนรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้เด็กได้พัฒนา กิจกรรมเรียนรู้ และอยู่ในกลุ่ม คนที่มาจากการพัฒนาเมืองหรือต่างจากคน ให้อย่างราบรื่น มีความสุขสืบเนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พนวกกับแนวคิด 4 ประการ ดังกล่าวข้างต้น ทำให้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย กำหนด ปรัชญาการศึกษาให้ สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้ทราบถึงแนวคิด หลักการพัฒนาเด็ก ปฐมวัยอายุ 3-5 ปี ทั้งนี้ผู้รับผิดชอบจะต้องดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของตน จนปัจจุบันต่อไป ให้เด็กปฐมวัยมีมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดในจุดหมายของหลักสูตร นำสู่การปฏิบัติให้เด็กปฐมวัยมีมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดในจุดหมายของหลักสูตร หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ได้กำหนดปรัชญาการศึกษาปฐมวัยไว้ดังนี้

“การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรม

เลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม-วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรักความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง และสังคม”

1.4.1.2 หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

สิรินา ภิญ โภยอนันตพงษ์ (2553 : 97) ยึดหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

1. การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม การพัฒนาหลักสูตรพิจารณาจากวัยและสังคม และศติปัญญา โดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่ และประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับต้องมีความหมายกับตัวเด็กเป็นหลักสูตรที่ให้โอกาสเด็กทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส และเด็กพิเศษ ได้พัฒนา รวมทั้งยอมรับในวัฒนธรรมและภาษาของเด็ก พัฒนาเด็กให้รู้สึกเป็นสุขในปัจจุบัน มีใช่เพียงเพื่อเตรียมเด็กสำหรับอนาคตข้างหน้าเท่านั้น

2. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก สภาพแวดล้อมที่เอื้อ

ต่อการเรียนรู้จะต้องอยู่ ในสภาพที่สนองความต้องการ ความสนใจของเด็กทั้งภายใน และภายนอก ห้องเรียนผู้สอนจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้อยู่ในที่ที่สะอาด ปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลาย ไม่เครียดมีโอกาส ออกกำลังกาย และพักผ่อน มีสื่อวัสดุอุปกรณ์ มีของเล่นที่หลากหลายเหมาะสมกับวัย ให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่น เรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง และโลกที่เด็กอยู่ รวมทั้งพัฒนาการ อยู่ร่วมกับคนอื่น ในสังคม ดังนั้น สภาพแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียนจึงเป็นเสมือนหนึ่งสังคมที่มีคุณค่า สำหรับเด็กแต่ละคนจะต้องเรียนรู้ และสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลในสังคมเห็นความสำคัญของการอบรมสั่ง จึงจะ ให้การศึกษากับเด็กปฐมวัย

3. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ผู้สอนมี

ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอย่างมาก ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนความรู้ หรือสั่ง ให้เด็กทำมาเป็นผู้อำนวย支配 ในการจัดสภาพแวดล้อมประสบการณ์ และกิจกรรมส่งเสริม พัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กที่ผู้สอน และเด็กมีส่วนที่จะริเริ่มทั้ง 2 ฝ่าย โดยผู้สอนจะเป็นผู้ สนับสนุน ชี้แนะ และเรียนรู้ร่วม กับเด็ก ส่วนเด็กเป็นผู้ลงมือกระทำ เรียนรู้ และค้นพบด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้สอนจะต้องยอมรับ เห็นคุณค่า รู้จัก และเข้าใจเด็กแต่ละคนที่ทนดูแลรับผิดชอบก่อน เพื่อจะได้ วางแผน สร้างสภาพแวดล้อม และจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กได้อย่าง เหมาะสม นอกจากนี้ ผู้สอนต้องรู้จักพัฒนาตนเอง ปรับปรุงเชิงเทคนิคการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ เหมาะสมกับเด็ก

4. การบูรณาการการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยยึดหลัก

การบูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้ หลายทักษะ และหลายประสบการณ์ ดังนั้น เป็นหน้าที่ของผู้สอนจะต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ ให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรม หลากหลายทักษะ หลากหลาย ไปแต่ละวัน ให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรม หลากหลายทักษะ หลากหลาย ประสบการณ์ ที่สำคัญ อย่างเหมาะสมกับวัย และพัฒนาการ เพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร แกนกลางที่กำหนดไว้

5. การประเมินพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก การประเมินศักยภาพด้านปฐมวัยยังคงใช้การสังเกตเป็นส่วนใหญ่ ผู้สอนจะต้องสังเกต และประเมินทักษะการสอนของตน และพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก ว่าได้บรรลุตามบุคคลประสงค์ และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ผลที่ได้รับจาก การสังเกต พัฒนาการ จากข้อมูลเชิงบรรยาย จากการรวมรวมผลงาน การแสดงออกในสภาพที่เป็นจริง ข้อมูลจากครอบครัวของเด็ก ตลอดจน การที่เด็กประเมินตนเองหรือผลงาน สามารถบอกได้ว่าเด็กเกิด ความรู้ และมีความก้าวหน้าเพียงใด ข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการจะช่วยผู้สอนในการวางแผนการจัดกิจกรรม ซึ่งให้เห็นความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน ใช้เป็นข้อมูลในการตีอสาร กันพ่อแม่ผู้ปกครองเด็ก และขณะเดียวกันยังใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้กับเด็กในวัยนี้ ข้อดีด้วย

6. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก เด็กแต่ละคน มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เด็กเจริญเติบโตขึ้นมา ผู้สอน พ่อแม่และผู้ปกครอง เด็ก จะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กต้องยอมรับ และร่วมมือ กันรับผิดชอบ หรือถือเป็นหุ้นส่วนที่จะต้องช่วยกันพัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน ดังนั้น ผู้สอนจึงมิใช่จะแลกเปลี่ยนความรู้กับพ่อแม่ ผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเท่านั้น แต่จะต้อง ให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วย ทั้งนี้ มิได้มายความให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นผู้กำหนดเนื้อหาหลักสูตรความต้องการ โดยไม่คำนึงถึงหลักการจัดที่เหมาะสมกับวัยเด็ก

1.4.2 การบริหารงานบุคคล

กิติมา ปรีดีพิลักษณ์ (2542 : 127) กล่าวว่า การบริหารงานบุคคล เป็นหน้าที่ที่สำคัญอีก ด้านหนึ่งของผู้บริหาร ใน การที่จะจัดและดำเนินการเกี่ยวกับนโยบาย และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับบุคลากร ในองค์การ โดยให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ จุดมุ่งหมายสำคัญของการบริหารบุคคลก็คือ การใช้คนให้ ทำงานให้ได้ที่สุด ภายในระยะเวลาอันสั้นที่สุด ต้นเปลืองเงินทอง และวัสดุน้อยที่สุด โดยให้ทุกคนมี ความสุข และมีความพอใจในการทำงาน

ลัดดา นีละมนต์ (อ้างใน อุบลรัตน์ อรัญชัย 2550 : 19) กล่าวถึง คุณลักษณะและ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย ดังนี้

1. รักเด็ก ต้องมีนิสัยรักเด็กอย่างแท้จริง จึงจะอยู่กับเด็กได้
2. ให้ความอบอุ่นแก่เด็ก เด็กวัยนี้ต้องการความเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด ให้ ความอบอุ่นแก่เด็กเมื่อเป็นบุคลากรในครอบครัวของเด็กเอง
3. เมตตากรุณา จะต้องเป็นผู้ที่มีจิตใจรัก และเอื้อเฟื้อเด็ก proletaria ให้เด็กได้รับความสุข และช่วยเหลือเมื่อเด็กได้รับทุกๆ

4. อารมณ์ดี ผู้อุปถัมภ์เก็บไว้เป็นสัญลักษณ์ความคุ้มครองไม่ได้ไม่ใช่จ่าย
ไม่ให้คุณเลี่ยง แต่มีอารมณ์สนุกร่วมกับเด็ก
5. ใจเย็น เนื่องจากบุญหาเด็กกับเด็กจะมีอยู่เสมอ อาจได้รับการต่อว่า หรือ
กล่าวร้ายต่าง ๆ จึงต้องฝึกจิตใจให้เป็นคนใจเย็น รู้จักรับฟังพิจารณาเรื่องราว และชี้แจงอย่างมีเหตุผล
6. อดทน ต้องทำหน้าที่เลี้ยงดูเด็ก จึงต้องฝึกตนเองให้มีความอดทน เช่นเดียวกับเด็กเล็กยังไม่เข้าใจ และทำอะไรได้เท่าผู้ใหญ่ จึงต้องใช้เวลา และความอดทนอย่างมาก
7. ขยัน บุคลากรผู้อุปถัมภ์กับเด็กบันทึกข้อมูลอยู่เสมอ จึงควรพิจารณาอย่าง
การปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ รับผิดชอบงานในหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี
8. ยุติธรรม การร่วมงานกับเด็กยอมพบปัญหาอยู่เสมอ จึงควรพิจารณาอย่าง
รอบคอบ ตัดสินตามเหตุผล โดยวางแผนเป็นกลางจริง ๆ
9. ซื่อสัตย์ ต้องเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต และซื่อตรง เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก
- เด็กปฏิบัติตาม**
10. ยืนยั่นแข็งแกร่ง จะต้องเป็นผู้ที่ยืนแข็งแกร่ง มองดูร่างเริงแจ่มใส่น่าคบหา
สามารถด้วย ทำให้ผู้อุปถัมภ์สืบกับอุ่น
11. ตัดสินใจดี รู้ปัญหาที่แท้จริงแก้ปัญหาอย่างมีขั้นตอน
12. แค่ล้วกถ่องว่องไว การอุปถัมภ์เด็กซึ่งขาดแคลนและเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา
จะนั่งจึงควรเป็นผู้ที่แค่ล้วกถ่องว่องไว กระพริบกระเอาจ สามารถติดตามได้ทัน แต่ไม่ใช่หลอกหลิบ
ฉุกเฉิน
13. หน้าตา ทรงทรง ท่าทางดี ควรฝึกการนั่ง ยืน เดิน ให้ถูกท่า�้า ระวังให้
ทรงตัวทรงตัวทรงอยู่เสมอ เพื่อเป็นแบบอย่างแก่เด็ก หน้าตากลางๆ แต่พองานมองคุ้นชื่นไม่ควร
ตกแต่งหน้าตามากเกินไป ทรงผอมที่เหมาะสมกับวัย และใบหน้า ชวนให้เมินหน้า ไม่ใช่หลอกหลิบ
14. สุขภาพดี จำเป็นต้องรักษาสุขภาพให้แข็งแรงรองรับภาระที่มาก แห่ง
ด้วยต้องใช้เสียงพูด ต้องเคลื่อนไหวอยู่เสมอ และต้องร่วมเล่นกับเด็กด้วย
15. แต่งกายดี ควรเป็นผู้ที่แต่งกายให้น่าดู สะอาดและเรียบร้อยเหมาะสมกับวัย
และหน้าที่เดือดแบบที่สวยงามเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน ได้สะท้อน ไม่ควรแต่งกายนำสมัยหรือ
ถ้าสมัยเกินไป
16. วาจาสุภาพ ไฟแรง ต้องระมัดระวังการใช้ความหมายของคำพูดที่เด็ก
สามารถเข้าใจได้ พูดภาษาอ้อมเลียงให้ถูกต้องชัดเจน สุภาพและไฟแรง
17. กิริยามารยาทดี ควรมีกิริยามารยาทงาม รู้จักการเหลาศรีษะ รู้จักมารยาทด้วย
จะใช้ในสังคมเพื่อเป็นตัวอย่างแก่เด็ก และฝึกหัดให้เด็กปฏิบัติตาม

18. ตรงต่อเวลา และหน้าที่ มากถูกต้องได้ตรงเวลา และตระเตรียมกิจกรรม

ต่าง ๆ สำหรับเด็กไว้ให้เรียบร้อยพร้อมสื่อการเรียนการสอนก่อนที่เด็กจะมาถึงสถานศึกษา

19. มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี การปฏิบัติตามในสถานศึกษาจะได้รับความประทับใจ

และสนับสนุนให้เด็กสามารถเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้เป็นผู้มีมนุษย์สัมพันธ์ กับเพื่อนร่วมงานเป็น

สำคัญ มีหลักการสำคัญในการปฏิบัติตามนี้

19.1 ยิ้มแemen เมื่อปฏิบัติตาม หรือติดต่องานหรือร่วมงานกับผู้อื่น การต้องยืน

แข็งแกร่ง

19.2 ยิ่คหุ่น ต้องเป็นผู้มีสุขภาพจิตดี ใจเย็น อดทน รอคอยโอกาสเหมาะสม ๆ

ในการติดต่อกับผู้อื่น อย่าเอาแต่ใจตนเอง

19.3 ยกย่อง โดยปกติทั่วไป คนเราราชบุนการยกย่อง สรรเสริญ เยินยอม ขณะนี้

ควรเลือกยกย่อง สรรเสริญ เยินยอมส่วนดีของผู้ที่เราพูดคุยซึ่งจะมีประโยชน์ในการสร้างความสัมพันธ์ ความสัมภึคต่อ กัน

19.4 ยินยอม จะต้องไม่เป็นคนดื้อรั้น ยอมรับข้อบกพร่อง ขออภัย โอนอ่อน

ผ่อนตาม กันอื่นบ้าง และยอมเสียสละในบางโอกาส

19.5 ยืนหยัด จะต้องเป็นผู้ที่มีใจคอหนักแน่น ไม่โลเล ตัดสินใจได้รวดเร็วคุ้ย

เหตุผล เดี๋ยวขาด มั่นคง

20. เข้าใจธรรมชาติ และความต้องการของเด็ก ครูปฐมวัยจำเป็นต้องเป็นผู้มี

ความรู้ความเข้าใจในการเตรียม และจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนความต้องการแก่เด็ก มีเทคนิคการสอนการ ควบคุมดูแลเด็ก

21. ขอบคุณ ครูปฐมวัยควรภาคภูมิใจได้ สามารถร้องเพลง และแสดง

ท่าประกอบบทเพลงได้ มีฝีมือทางงานประดิษฐ์สร้างสรรค์

22. รับฟังคำพูด และตอบคำถามเด็ก จำเป็นเป็นต้องให้ความสนใจ และรับฟัง

คำพูดของเด็ก เมื่อจากเด็กวันนี้มีความอยากรู้อยากเห็น จึงชอบถามสิ่งต่าง ๆ ที่อยากรู้ ครูต้องเป็นผู้ที่มี ความสามารถตอบคำถามของเด็กได้ตรงกับความจริงเท่าที่เด็กจะเข้าใจความหมายได้

23. ให้ความร่วมมือกับพ่อแม่ผู้ปกครองเด็ก ครูปฐมวัยเป็นบุคลากรที่สำคัญยิ่ง ในการผูกความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านกับสถานศึกษา ควรปฏิบัติตามเป็นมิตรที่ดีต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง

ในการผูกความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านกับสถานศึกษา ควรปฏิบัติตามเป็นมิตรที่ดีต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ให้เด็ก ยินดีให้ความร่วมมือช่วยเหลือแนะนำเพื่อแก้ปัญหาเด็ก และร่วมมือกับบุคลากรในสังคมเด็กให้

สอดคล้องตรงกัน พ่อแม่ผู้ปกครองเด็กจะนับถือ และไว้วางใจครูของลูกอย่างใจจริง

24. ประเมินผลการปฏิบัติตามของตนเอง ควรประเมินผลการปฏิบัติตามของ

ตนเอง

อุบลรัตน์ อรัญชัย (2550 : 21) กล่าวว่า บุคลากร หรือครูปัจจุบันมีบทบาทหน้าที่สำคัญอย่างยิ่ง ในการให้คำแนะนำ ดูแลเรียนดูตลอดจนจัดกิจกรรม และประสบการณ์ต่าง ๆ ให้เด็กได้มีความพร้อม และพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย มีคุณลักษณะที่ดีของความเป็นครู และที่สำคัญคือ ครูควร มีการพัฒนาตนเองในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อที่จะได้รับความรู้ และประสบการณ์ใหม่ ๆ เพื่อนำไปถ่ายทอด ให้กับเด็ก อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับเด็กเพื่อเป็นกำลังสำคัญของชาติต่อไป

กมนลวรรณ ทองชนก (2551 : 51) ด้านบุคลากร ต้องบริหารบุคลากรทุกคนใน

โรงเรียนให้รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษาต้องร่วมมือ ร่วมใจกันทำงานอย่างมี ประสิทธิภาพรวมทั้งต้องสร้างขวัญ และกำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน

สมาน อัศวภูมิ (2551 : 100) กล่าวว่า การบริหารงานบุคลากร หรือทรัพยากรบุคคล เป็นกระบวนการ ในการกำหนดแผนกำลังคนขององค์การ การสรรหา การคัดเลือก การแต่งตั้ง และ ทดลองงาน การฝึกอบรมและการพัฒนา การดูแลและให้สวัสดิการ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และ การสร้างความสัมพันธ์กับองค์กรวิชาชีพ

การบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญทุกกระบวนการ ตั้งแต่ การแต่งตั้ง การพัฒนา การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพ การสร้างขวัญกำลังใจ เพื่อให้มีผลต่อการปฏิบัติ งานตามที่คาดหวัง ยึดหลักระบบคุณธรรม 4 ประการ ได้แก่ หลักความสามัคคี หลักความเสมอภาค หลักความมั่นคง และหลักความเป็นกลางทางการเมือง มีแผนการพัฒนาบุคลากรที่เกิดจากการมีส่วน ร่วมของทุกภาคส่วน พัฒนาบุคคลอย่างทั่วถึง ตรงตามความต้องการ ปลูกฝังอุดมการณ์ความเป็นเจ้าของ สำหรับสถาบันฯ ให้เกิดผลลัพธ์จริงที่คงทนอย่างมีอาชีพ สามารถปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพอย่างถูกต้อง และ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์จริงที่คงทนอย่างมีอาชีพ สามารถปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพอย่างถูกต้อง และ สร้างสรรค์ ปัจจัยความสำเร็จในการปฏิบัติงานสอนจะเกิดขึ้นได้ ครูต้องทำกิจกรรม 7 กิจกรรม ดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตร
2. วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล
3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย
4. ใช้เทคโนโลยีในการสำรวจหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และจัดกิจกรรมการ

เรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน

5. วัดและประเมินผลตามสภาพจริงอย่างรอบด้าน เน้นองค์รวมและเน้น

พัฒนาการ

6. ใช้ผลการประเมินเพื่อแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ

7. ใช้การวิจัยปฏิบัติการในการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของ

นักเรียนและการสอนของตนเอง

นิตยา ศรีมกุฎพันธุ์ (2548 : 170) การบริหารงานบุคคลในโรงเรียนเป็นหัวใจของ การบริหาร เพราะงานทุกชนิดของหน่วยงานทุกประเภทในโรงเรียน จะดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสำเร็จตามเป้าหมายต้องคำนึงการ โดยบุคลากรมีจุดมุ่งหมายที่ควรยึดในการบริหาร ดังนี้

1. เพื่อกำหนดแนวทางเกี่ยวกับบุคคลที่จะต้องดำเนินงานของปฐมวัยเป็น

แนวทางปฏิบัติของบุคคลที่รับผิดชอบ

2. เพื่อจัดแบ่งหน่วยงานที่จะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบ เนพะที่เกี่ยวกับการสอนใน

ระดับปฐมวัย โดยให้ประสานสัมพันธ์กับฝ่ายต่าง ๆ ของโรงเรียน

3. เพื่อการบังคับบัญชาบุคคลการที่เกี่ยวข้องกับโครงการจัดการศึกษาปฐมวัย ซึ่ง

รวมถึงการที่จะทำให้บุคลากรทำงานโดยเต็มใจ และให้ได้ผลดี

4. เพื่อเป็นการควบคุมให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องปฏิบัติงานตามแผน และนโยบาย

สรุปได้ว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง การใช้คนให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

และตามความสามารถของแต่ละบุคคล และสามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพอย่างถูกต้อง

รวมทั้ง การดูแล สร้างขวัญ และกำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน ปลูกฝังให้บุคลากรปฏิบัติงานตามแผน และ

นโยบายของสถานศึกษา และไปในทิศทางเดียวกัน

การบริหารงานบุคคล จึงมีจุดมุ่งหมาย และหน้าที่ คือ ผู้ที่จะมาปฏิบัติหน้าที่

ผู้บริหาร ครุผู้สอน พี่เลี้ยง ควรมีคุณลักษณะทางการศึกษาตรงกับวิชาชีพ มีความรู้ความสามารถ มีทักษะ และที่น่าประทับใจ คือ ความประพฤติเด็กนักเรียน มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก และผู้ปกครอง ครุภาระ มี วาจาสุภาพ อ่อนโยน สถานศึกษาควรมีปริมาณครุ พึงพอ กับจำนวนเด็ก

1.4.3 การบริหารงานธุรการและการเงิน

1.4.3.1 การบริหารงานธุรการ

กิติมา ปรีดีดิลก (2542 : 133) กล่าวว่า งานธุรการเป็นการบริการหน่วยงานต่าง ๆ ของโรงเรียนให้สามารถดำเนินไปตามจุดหมายที่ต้องการ หรือที่ได้วางไว้แล้ว งานธุรการถึงแม้จะ ไม่ได้เป็นหัวใจของการดำเนินงานในโรงเรียน แต่ในทางปฏิบัติมักจะมีความยืดหยุ่นกว่า ในแห่งที่เป็น หน่วยบริการแก่ฝ่ายการสอน และฝ่ายบริการนักเรียน ยิ่งกว่านั้นความผิดพลาดในการดำเนินงานด้าน ธุรการยังได้รับความเอาใจใส่เป็นพิเศษ เพื่อความคล่องตัวในการดำเนินงานของด้านต่าง ๆ ด้วย และได้กล่าว งานธุรการ โรงเรียนเป็นงานที่เกี่ยวกับการบริการต่าง ๆ เพื่อให้ หน่วยงานด้านอื่น ๆ สามารถดำเนินไปได้โดยไม่มีอุปสรรค ทำให้งานคล่องตัว และเกิดประสิทธิภาพ

คณวาระน ทองชมภู (2551 : 51) การบริหารงานด้านธุรการ เป็นงานด้าน
ที่เปลี่ยนไปร่วมกับบุคลากร และนักเรียน การรายงานเกี่ยวกับตัวนักเรียน การรักษาและเป็นบันทึก และความ
ประพฤติของนักเรียน การบริการแนะแนว การบริการเกี่ยวกับสุขภาพ และสวัสดิภาพของนักเรียน
เทคโนโลยีราชมงคลล้านนา (2554 : Web Site) การบริหารงานธุรการ
(Business Affairs Administration) เป็นการบริหารสถานศึกษาส่วนหนึ่งที่นับว่า สำคัญเกี่ยวกับการ
จัดการใช้จ่าย การบัญชี การบำรุงรักษา การจัดหน่วยงาน การคุ้มครองทรัพย์สิน การเงิน เพื่อให้อธิปไตยใน
สภาพที่จะช่วยสนับสนุนบุคลากร ในสถานศึกษาให้ปฏิบัติงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

1.4.3.2 งานการเงิน

คิตาม บรีดีคิก (2542 : 143 - 144) การบริหารการเงินของโรงเรียน หมายถึง
การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งเงิน เพื่อนำมาใช้จ่ายในการศึกษาของโรงเรียน การจัดการเกี่ยวกับการใช้
จ่าย ตลอดจนการควบคุมการดำเนินงานทางด้านการเงินให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ในการ
บริหารการเงินโรงเรียนมีสิ่งที่เป็นอุปสรรคบางอย่างเข้ามายังที่นี่ อย่างไรก็ตาม ขอบข่ายในการ
บริหารการเงินโรงเรียนควรจะประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. การวางแผนการเงินของโรงเรียน มีคาดการณ์ล่วงหน้าเกี่ยวกับการใช้จ่าย
และดำเนินการเกี่ยวกับการเงินโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารจะต้องพิจารณาถึงผลกระทบระยะหนึ่งที่มีต่อการ
ให้ได้มาหรือการจ่ายไปซึ่งการเงินของโรงเรียน

2. การจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินของโรงเรียน โดยส่วนรวม เช่น ที่ดิน และ
สิ่งก่อสร้าง วัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ ของโรงเรียน เป็นต้น
3. การควบคุมการดำเนินงานทางด้านการเงิน เพื่อให้มีประสิทธิภาพให้เป็นไป
ตามมาตรฐาน และกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยระบบบัญชี และวิธีการต่าง ๆ ในการตรวจสอบ
เงิน และทรัพย์สินของโรงเรียน

4. การจัดการเกี่ยวกับการรับ และจ่ายเงินของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
สอดคล้องกับหลักเศรษฐศาสตร์ หลักการทำงานบริหาร และรวมทั้งหลักการคิดทั่วไป

เทคโนโลยีราชมงคลล้านนา (2554 : Web Site) งานการเงิน เป็นงานการรับ –
เมิกจ่ายเงิน การทำบัญชีรายจ่าย การจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ ตลอดจนการควบคุม และตรวจสอบเกี่ยวกับ
การเงินและการบัญชี ของสถานศึกษา การจำแนกประเภทรายจ่ายตามงบประมาณ

นิตยา ศรีมกุญพันธุ์ (2548 : 170) การบริหารงานงบประมาณ หรือ การเงินนั้นมี

จุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อควบคุมการดำเนินงานทั่ว ๆ ไป โดยเฉพาะการดำเนินงานในส่วนที่
เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยให้เป็นไปตามแบบแผนของทางราชการ
2. เพื่อจัดทำ และควบคุมดูแลงานเอกสาร และหลักฐานต่าง ๆ

3. เพื่อควบคุมดูแลให้การปฏิบัติเกี่ยวกับการเงิน พัสดุ ครุภัณฑ์ ประจำ

โรงเรียนดำเนินไปอย่างถูกต้อง ตามระเบียบทางราชการ

4. เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ และประสานงานระหว่างโรงเรียน และ

หน่วยงานอื่น ๆ ในด้านงานธุรการ การเงิน และพัสดุ

งานงบประมาณ หรือการเงิน เป็นงานที่ช่วยบริการให้งานต่าง ๆ ในโรงเรียน

ดำเนินไปด้วยดีทั้งในด้านการเงิน งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ ขอบข่ายของงานงบประมาณ หรือการเงิน ในโรงเรียนจึงเพิ่มขึ้น

สรุปได้ว่า การบริหารงานธุรการ และการเงิน หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวกับ การเงิน งานสารบรรณ วัสดุครุภัณฑ์ งานบริการต่าง ๆ และการดำเนินงานตามงบประมาณที่มีอยู่ให้เป็น ประโยชน์ กับสถานศึกษา รวมถึงการควบคุม การจัดซื้อ การรับ-เบิก จ่ายเงินควบคู่กับงานเอกสาร และ หลักฐานต่าง ๆ ให้สมบูรณ์ถูกต้อง และเป็นบันทึกบัน

การบริหารงานธุรการ และการเงิน จึงมีจุดมุ่งหมาย และหน้าที่ คือ มีการ สร้างเสริม สนับสนุนทุนการศึกษาด้านความสามารถของเด็กนักเรียน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน อย่างต่อเนื่อง และให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทางสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีการจัดทำ การประเมินผลของ สถานศึกษา จัดทำประวัติ และพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคล มีการบันทึกข้อมูลตลอดจนสถิติของ เพื่อรับรองการประเมิน และประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้าต่าง ๆ ต่อชุมชน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับ สถานศึกษา

1.4.4 การบริหารกิจการนักเรียน

กิติมา ปรีดีศิลป (2542 : 165) การบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง การจัดดำเนิน กิจการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ในห้องเรียนทั้งใน โรงเรียน-นอกโรงเรียน และเริ่มตั้งแต่ก่อนที่นักเรียนจะเข้าเรียน ระหว่างอยู่ในโรงเรียนจนกระทั่งออก จากโรงเรียน

กมลวรรณ ทองชมภู (2551 : 52) การบริหารงานด้านกิจกรรมนักเรียน มีการจัด กิจกรรมเพื่อนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาไทย เพื่อปลูกจิตสำนึกของความเป็นไทย เช่น ขัด กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา ประเพณีตามท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่

สมาน อัศวภูมิ (2551 : 388) งานกิจกรรมนักเรียน เป็นงานบริหารของสถานศึกษา ต้องดำเนินการเพื่อให้บริการแก่ผู้เรียนทั้งในส่วนที่เป็นงานธุรการที่เกี่ยวข้อง เช่น งานทะเบียน งาน ติดต่อประสานกับผู้ปกครอง เป็นต้น และงานส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน เช่น งาน แนะแนว งานกิจกรรมนักเรียน งานอาชีวศึกษา งานรับส่งผู้เรียน เป็นต้น

สุนทร โศตระบรรเทา (2551 : 244) กิจกรรมนักเรียน (Student Activities) คือ
โอกาสในการมีส่วนร่วม และการมีส่วนร่วมจริงของนักเรียนในกิจกรรมที่สถานศึกษาสนับสนุน
สักษย์จะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
สิริมา กิจญ์โนยอนันตพงษ์ (2553 : 85) การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยควรขึ้นด

หลักการคั่งนี้

- กิจกรรมที่จัดการดำเนินถึงตัวเด็กเป็นสำคัญ เด็กแต่ละคนมีความสนใจ
แตกต่างกัน จึงควรจัดให้มีกิจกรรมหลายประเภทที่เหมาะสมกับวัย ตรงกับความสนใจ และความ
ต้องการของเด็ก เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสเลือกตามความสนใจ และความสามารถ
- กิจกรรมที่จัดควรมีทั้งกิจกรรมที่ให้เด็กทำเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่ม
ใหญ่ ควรเปิดโอกาสให้เด็กเริ่มกิจกรรมด้วยตนเองตามความเหมาะสม
ห้องเรียน กิจกรรมที่ต้องเคลื่อนไหว และสงบ กิจกรรมที่เด็กเริ่ม และครูริเริ่ม
- ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมควรเหมาะสมกับวัย มีการยืดหยุ่น ได้ตามความ
ต้องการ และตามความสนใจของเด็ก เช่น
วัย 3 ขวบ มีความสนใจช่วงสั้นประมาณ 8 นาที
วัย 4 ขวบ มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 12 นาที
วัย 5 ขวบ มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 15 นาที
- กิจกรรมที่จัดควรเน้นให้มีสื่อของจริงให้เด็กได้มีโอกาสสังเกต สำรวจ
ค้นคว้า ทดลองแกะปัญหาด้วยตนเอง มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และผู้ใหญ่
- การจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัยต้องจัดประสบการณ์ให้เด็กได้ลงมือ
กระทำได้สัมผัส สังเกต เปรียบเทียบ ทดลอง เพื่อให้เกิดการรับรู้ทางสมองด้วยตัวของเด็กเอง กิจกรรมที่
จัดควรเน้นที่ขั้นตอนกระบวนการที่ส่งเสริม การสังเกต การคิด การสื่อสารปฏิสัมพันธ์มากกว่าผลงานที่
ครูกำหนดเป็นเกณฑ์ว่าต้องทำได้ กิจกรรมที่จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้สูงสุดนั้น จะต้องเป็นกิจกรรม
ที่เด็กสนใจลงมือค้นคว้ากระทำการด้วยตนเอง
- ครูเป็นผู้ชี้แนะและสนับสนุนโดยช่วยเหลือในขณะที่เด็กทำกิจกรรมที่
เหมาะสมกับวัยกิจกรรมที่จัดจะต้องสอดคล้องกับพัฒนาการทุกด้านทั้งทางร่างกาย ารมณ์ จิตใจ สังคม
และสติปัญญา และเป็นประสบการณ์จากการได้เล่น ลงมือปฏิบัติจริง และมีการกระทำร่วมกับ
บุคคลอื่น โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อนเด็ก และครูจะเป็นผู้ทำกิจกรรมร่วมกัน โดยการสัมผัส สำรวจ แยกแยะ
เปรียบเทียบ ทดลอง สังเกต ได้ใช้หรือปฏิบัติจริง ไม่ใช้อัญเชิญ การนำเสนอ หรือแนวคิดไปท่องจำ
ส่วนงานวิชาการที่สถานศึกษาควรวางแผน และดำเนินการนั้นมีดังนี้

1. งานหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร

2. งานจัดการเรียนการสอน
 3. งานสื่อและนวัตกรรมการสอน
 4. งานวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน
 5. งานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์
 6. งานวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 7. งานส่งเสริมและพัฒนาครุ丹การจัดการเรียนการสอน
- นิตยา ศรีเมฆพันธุ์ (2548 : 171) งานบริหารด้านกิจการนักเรียนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามกฎหมายซึ่งบังคับ มีจุดมุ่งหมายในการบริหาร ดังนี้
1. เพื่อศึกษากฎ ระเบียบ ซึ่งบังคับ หรือเกณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงาน

เพื่อจัดการจัดชั้นในระดับปฐมวัย

2. เพื่อจัดทำเขตบริการของโรงเรียนที่สามารถให้บริการ ได้แก่ การเปิดห้องเรียน

ปฐมวัยของโรงเรียนแก่ชุมชน

3. เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง ทราบว่าโรงเรียนจะเปิดรับสมัครเมื่อไร

อย่างไร เท่าใด

4. เพื่อปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียนในวันเปิดเรียนวันแรก หรือก่อนนี้

5. เพื่อส่งเสริมกิจกรรมให้เด็กปฐมวัยมีวัฒนธรรม และจริยธรรมที่ดี

ในการจัดการศึกษา การบริหารด้านกิจการนักเรียนนับว่าสำคัญมาก เพราะเด็ก

วัยนี้เป็นวัยที่กำลังพัฒนา หากโรงเรียน ได้วางพื้นฐานที่ดีเด็กจะมีความพร้อมที่ดีในทุก ๆ ด้าน

สรุปได้ว่า การบริหารงานกิจการนักเรียน หมายถึง การบริการแก่ผู้เรียน และ

สนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทั้งในด้านการเรียน กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน ตั้งแต่ผู้เรียนจะเข้าเรียน ระหว่างอยู่ในโรงเรียน และออกจากโรงเรียน หรืองาน

รับ-ส่งผู้เรียน รวมถึง กฎ ระเบียบ ของสถานศึกษาด้วย

การบริหารงานกิจการนักเรียน จึงมีจุดมุ่งหมาย และหน้าที่ คือ การมีส่วนร่วม

ของนักเรียนในกิจกรรมที่สถานศึกษานับถ้วน ส่งเสริมการแสดงออก จัดกิจกรรมนอกสถานที่ จัด

กิจกรรมเพื่อนรักยั่วแสวงธรรมไทย และภูมิปัญญาไทย เพื่อปลูกจิตสำนึกของความเป็นไทย กิจกรรม

กิจกรรมเพื่ออบรมสั่งสอน และส่งเสริมทางด้านคุณธรรม และจริยธรรม เม่นการย่านออก เยี่ยนได้ควบคู่กับการ

เพื่อบรรมาสั่งสอน และส่งเสริมทางด้านคุณธรรม และจริยธรรม เม่นการย่านออก เยี่ยนได้ควบคู่กับการ

เตรียมความพร้อมแก่เด็ก บริการเกี่ยวกับสุขภาพนักเรียน ส่งเสริมสนับสนุนด้านสวัสดิการของโรงเรียน

เช่น งานอาหารกลางวัน งานรับ - ส่งผู้เรียน เป็นต้น

สถานศึกษา นอกจากนี้ต้องมีการนำร่องรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ให้คงสภาพนานที่สุด คุ้มค่าที่สุด โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมให้มากที่สุด

3. ประเมินและปรับปรุงแผนอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โดยการประเมิน สภาพการใช้งาน ผลการใช้งาน และความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง เสริจແล็วครมีการปรับปรุงแผนการ จัดหา การใช้ และการให้บริการอาคารสถานที่ และเริ่มต้นงบใหม่ของการบริหารอาคารสถานที่ต่อไป

นิตยา ศรีเมฆภัณฑ์ (2548 : 171) งานบริหารด้านอาคารสถานที่ จุดมุ่งหมายของ การจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยในการบริหารด้านอาคารสถานที่มีดังต่อไปนี้

1. เพื่อจัดห้องเรียน และสถานที่ที่จะส่งเสริมการเรียนการสอนของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อคุ้ครักษ์ และปรับปรุงอาคารสถานที่ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้อยู่ใน

สภาพเรียนรู้ของ

3. เพื่อจัดหาอุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนของเด็กปฐมวัย
4. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ และประสานงานระหว่างโรงเรียน หรือหน่วยงาน ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเป็นแบบอย่างในการจัดอาคารสถานที่

อาคารสถานที่นอกจากจะเป็นที่ให้การศึกษาแล้ว ยังมีส่วนช่วยส่งเสริม พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ศติปัญญาของเด็กปฐมวัย จึงควรดำเนินถึงประโยชน์ และการ ใช้สอย และความปลอดภัยของเด็กปฐมวัย

สรุปได้ว่า การบริหารอาคารสถานที่ หมายถึง งานที่เกี่ยวกับ การคุ้ครักษ์อาคาร เรียน การตกแต่งสถานที่ การคุ้ครักษ์ซ่อมแซม ความสะอาด ความปลอดภัย สิ่งแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอก สภาพแวดล้อมในห้องเรียนต่าง ๆ เพื่อให้อื้อต่อการจัดการเรียนการสอน พัฒนาการการ เรียนรู้ และควรดำเนินถึงประโยชน์ การใช้สอย และความปลอดภัยของเด็ก หรือผู้เรียนด้วย

การบริหารอาคารสถานที่ จึงมีจุดมุ่งหมาย และหน้าที่ คือ ควรตั้งอยู่ในทำเลที่มี การคมนาคมสะดวก สะอาด ปลอดภัย มีความร่มรื่น อากาศถ่ายเทได้ดี มีบริเวณกว้างขวาง มีมนุษย์ พัฒนาการ บริเวณแสดงผลงานต่าง ๆ มีมนุษย์สนับสนุน มีบรรยากาศในการเรียนรู้ เครื่องเล่นเพียงพอ เป็นต้น

1.4.6 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

กิติมา ปรีดีดิก (2542 : 237) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง กระบวนการในการวางแผน การควบคุม การประสานงาน การจัดบุคลากร และเผยแพร่ความรู้ คู่ชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาชุมชน และโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าไปพร้อมกัน

อุบลรัตน์ อรัญชัย (2550 : 29) ผู้ปกครองกับโรงเรียนมีจุดมุ่งหมายร่วมกันจะช่วย ให้เด็กก้าวไปสู่ความสำเร็จในชีวิต ได้ดี กล่าวคือ เด็กอนุบาลที่ได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการที่ถูกต้อง เมื่อ

ได้รับการส่งเสริม และสนับสนุนเป็นแรงเสริมจากทางบ้านด้วย ก็จะนำเด็กไปสู่สัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ มีพัฒนาการทางสังคม สุขภาพจิตดี และเรียนໄດ້อย่างมีความสุข

ฐานสินี ประสานวงศ์ (2550 : 52) โรงเรียนและผู้ปกครองมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยอย่างยิ่ง เป็นการประสานความร่วมมือในการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้บรรลุเป้าหมาย เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาไปในทางที่ถูกต้อง และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข

กมลวรรณ ทองชมภู (2551 : 29 - 30) ถึงสำคัญในการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยส่วน

หนึ่งคือ การสร้างความเข้าใจระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง โดยใช้กระบวนการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ จัดให้ความรู้แก่ผู้ปกครองโดยใช้อเอกสารสื่อสาร ใช้วิธีการให้ครูประจำชั้นพูดคุยกับผู้ปกครองโดยตรง รวมถึงการใช้ผลงานของเด็กเป็นสื่อถึงผู้ปกครอง ซึ่งพบว่ามีประสิทธิภาพมาก ผู้ปกครองโดยตรง รวมถึงการใช้ผลงานของเด็กเป็นสื่อถึงผู้ปกครอง ในการดำเนินงานเพื่อสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองนี้ ผู้บริหารต้องมีส่วนร่วมด้วย โดยการลงไปพบปะพูดคุยกับผู้ปกครองด้วยตนเอง เข้าใจกับผู้ปกครองนี้ ผู้บริหารต้องมีส่วนร่วมด้วย โดยตรง ซึ่งนอกจากให้ความรู้แล้วยังสร้างความสัมพันธ์ที่ดี เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองพูดคุยกับเด็กได้โดยตรง ซึ่งนอกจากให้ความรู้แล้วยังสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน

กมลวรรณ ทองชมภู (2551 : 52) การบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน สถานศึกษาเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมต้องร่วมมือกัน เมื่อทำให้มีสังคมพอสุก ปลอดภัย และต้องปลูกฝังให้เด็กมีความรักกัน มีความเสียสละเอื้ออาทรต่อกันจนแฝงไปถึงชุมชน และสังคมในวงกว้าง ได้ เพราะสถานศึกษาเกิดขึ้นตามความต้องการ และความจำเป็นของสังคม

สมาน อัศวภูมิ (2551 : 397) งานความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นภาระงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะในยุคปัจจุบัน ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนมีจุดเน้นสำคัญคือ การทำให้ชุมชนเข้าใจ และร่วมมือกับสถานศึกษา ขณะเดียวกัน สถานศึกษาต้องให้บริการชุมชน และให้ความร่วมมือกับชุมชนทั้งในด้านการจัดการศึกษา และกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน

นิตยา ศรีมกุฎพันธุ์ (2548 : 172) งานบริหารด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชน การจัดการศึกษาปฐมวัยในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน และชุมชน เน้นที่การให้กับชุมชน การจัดการศึกษาปฐมวัยในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน และชุมชน ให้ความร่วมมือ และช่วยเหลือ ในชุมชนเกิดความรู้สึกว่าโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน จะต้องให้ความร่วมมือ และช่วยเหลือ ในขณะเดียวกันชุมชนก็จะได้รับประโยชน์จากการโรงเรียนด้วย ดังนี้ จึงมีจุดเด่นดังนี้

1. เพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนมีบทบาท ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์พัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ ตัวเด็กเองจะเป็นศูนย์กลางที่ดีในการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยเฉพาะเด็กปฐมวัย โรงเรียนสามารถสร้างความสัมพันธ์ได้จ่าย

2. เพื่อประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้ชุมชนได้ทราบถึงการดำเนินงาน และกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนทำให้ชุมชนทราบถึงปัญหา และความต้องการของโรงเรียน ในโอกาสที่โรงเรียนต้องได้รับความช่วยเหลือจากสังคมชั้น
3. เพื่ออาศัยความร่วมมือของคณะกรรมการการศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์ และโดยปกติคณะกรรมการการศึกษาประกอบด้วยผู้นำชุมชนอยู่แล้ว
4. เพื่ออาศัยความร่วมมือของสมาคมผู้ปกครอง และสมาคมคิตiy์เก่าในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
5. เพื่อสนับสนุนงานส่วนรวมของชุมชน ทั้งในด้านการบริหารในเรื่องอาคารสถานที่ เครื่องอำนวยความสะดวกของโรงเรียน การให้บุคลากรในโรงเรียนเข้าร่วมงาน สรุปได้ว่า การบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน หมายถึง กระบวนการประสานงาน เพยแพร่ความรู้ต่อชุมชน การส่งเสริม และสนับสนุนจากทางบ้าน ชุมชน และโรงเรียน จะช่วยให้เด็ก หรือผู้เรียนได้รับการพัฒนาไปในทางที่ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน และในขณะเดียวกัน ทั้งชุมชน โรงเรียน และผู้ปกครองก็จะได้รับประโยชน์ร่วมกันทุกฝ่าย คือ เด็กหรือผู้เรียน ก้าวไปสู่ความสำเร็จได้ ชุมชนได้รับการพัฒนา และการบริการกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน โรงเรียน ได้มีโอกาสสร้างความเข้าใจกับชุมชน และผู้ปกครอง ยังมีโอกาสได้ประชาสัมพันธ์ โรงเรียน และผู้ปกครอง ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และความก้าวหน้าของลูกเป็นต้น การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน จึงมีจุดมุ่งหมาย และหน้าที่ คือ ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน สามารถขอคำปรึกษาจากครู และหน้าที่ คือ ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เนื่องในโอกาสวันสำคัญต่าง ๆ โรงเรียน คณะกรรมการฯ ได้ตกลดเวลา มีส่วนร่วมต่อการจัดกิจกรรม ให้ผู้ปกครอง และชุมชนได้ร่วม คณะกรรมการฯ มีส่วนร่วมในการเยี่ยมนักเรียน ให้ผู้ปกครอง และชุมชนได้ร่วม คณะกรรมการฯ มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และท่องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุน และเข้าร่วมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับสถานบัน หรือสถานศึกษายื่น ๆ เป็นต้น

2. บทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

การนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ ตามจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร ผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตร ในระบบสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้สอน คณะกรรมการ พ่อแม่หรือผู้ปกครอง และชุมชน มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของเด็ก คึ่งนี้ คณะกรรมการ พ่อแม่หรือผู้ปกครอง และชุมชน มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของเด็ก คึ่งนี้

2.1 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาปฐมวัยในระบบสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดของผู้บริหาร สถานศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546 : 111 – 112) ได้ระบุบทบาทไว้วัดนี้

1. ศึกษาท่าความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และกำหนดคิวส์ยทัศน์ดำเนินการจัด

การศึกษาปฐมวัย

2. คัดเลือกบุคลากรที่ทำงานกับเด็ก เช่น ผู้สอน พี่เลี้ยง ให้เหมาะสม โดยคำนึงถึง

คุณสมบัติของบุคลากร ดังนี้

- 2.1 มีวุฒิทางการศึกษาด้านการอนุบาลศึกษา การศึกษาปฐมวัย หรือผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย

2.2 มีความรักเด็ก มีจิตใจดี มีอารมณ์ขัน ใจเย็น มีความเป็นกันเองกับเด็ก

2.3 มีบุคลิกของความเป็นครู มีความเข้าใจธรรมชาติของเด็ก

2.4 พูดจาสุภาพเรียบร้อยเป็นแบบอย่างได้

2.5 มีความเป็นระเบียบ สะอาด และรัก惜ทรัพย์

2.6 มีความอดทน บันดาลหัวใจสัตย์ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ และการปฏิบัติต่อเด็ก รู้จักรับฟังความเห็นของเด็กพิจารณาเรื่องราวปัญหาต่างๆ ของเด็ก และตัดสินปัญหาต่างๆ อย่างมีเหตุผล

2.7 มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตสมบูรณ์

3. ส่งเสริมการจัดบริการทางการศึกษาให้เด็กได้เข้ารียนอย่างทั่วถึง และมีความเสมอภาคตามเกณฑ์ที่กำหนด

4. ส่งเสริมให้ผู้สอน และผู้ที่ปฏิบัติงานกับเด็กได้พัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความ

ก้าวหน้า

5. เป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กำหนดคิวส์ยทัศน์ และคุณลักษณะที่

พึงประสงค์ของเด็กทุกช่วงอายุ

6. สร้างความร่วมมือและประสานงานกับบุคลากรทุกฝ่ายในการจัดทำพัฒนา

หลักสูตรสถานศึกษา

7. จัดข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับตัวเด็ก งานวิชาการ หลักสูตร อย่างเป็นระบบ และ

ประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาให้ผู้ปกครอง และชุมชนทราบ

8. จัดสภาพแวดล้อม ตลอดจนสื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้

9. นิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้หลักสูตร และการสอน โดยจัดให้มีการนิเทศภายใน

อย่างเป็นระบบ

10. กำกับ ติดตาม ให้มีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา และนำผลจากการ

ประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพเด็ก

11. กำกับ ติดตาม ให้มีการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้เพื่อนำผลจากการประเมินมาปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก บริบททางสังคม และให้มีความทันสมัย

2.2 บทบาทผู้สอนปฐมวัย

การพัฒนาคุณภาพเด็ก โดยถือว่าเด็กมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้เด็กพัฒนาตามอัตราระยะชาติ สอดคล้องกับพัฒนาการ และเต็มศักยภาพ ดังนั้น ผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญที่จะทำให้กระบวนการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยครูปฐมวัยมีบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546 : 112 – 114)

1. บทบาทในฐานะผู้สร้างเสริมการเรียนรู้

1.1 จัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กที่เด็กสามารถเข้าใจ

1.2 ส่งเสริมให้เด็กใช้ช้อนมูลแวดล้อมและศักยภาพของตัวเด็ก หากต้องบินสิ่งที่

เด็กเรียนรู้อย่างมีเหตุผล

1.3 กระตุ้นให้เด็กร่วมคิดร่วมแก้ปัญหา และค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง

1.4 จัดสภาพแวดล้อม และสร้างบรรยากาศการเรียนที่สร้างเสริมให้เด็กได้ทำกิจกรรมเต็มศักยภาพตามความแตกต่างของเด็กแต่ละบุคคล

1.5 สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ในการจัดกิจกรรม

1.6 จัดกิจกรรมการเล่นเป็นสื่อของการเรียนรู้ของเด็กให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.7 สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนและเด็กในการดำเนินกิจกรรมการเรียน

การสอน

1.8 จัดการประเมินการเรียนรู้ตามกับสภาพจริงและนำผลการประเมินมา

ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการเรียนของเด็ก

2. บทบาทในฐานะผู้คุ้มครองเด็ก

2.1 สังเกต และส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

2.2 ฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเองในการดำเนินชีวิตประจำวัน

2.3 ฝึกให้เด็กมีความเชื่อมั่น มีความภูมิใจในตนเอง และกล้าแสดงออก

2.4 ฝึกให้เด็กมีการเรียนรู้หน้าที่ มีระเบียบวินัย และสร้างวินัยที่ดี

2.5 สร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีงาม

2.6 ประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา บ้าน และชุมชน ในการพัฒนา

เด็กให้เต็มตามศักยภาพ และมีมาตรฐานตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3. บทบาทในฐานะนักพัฒนาเทคโนโลยีทางการสอน

3.1 นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการสอนมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับ

สภาพ การเรียนการสอน และสภาพของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น

3.2 ใช้เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการเสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่

เด็ก

3.3 จัดทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร กระบวนการ

เรียนรู้ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้

3.4 พัฒนาตามองให้เป็นบุคคลໄพร้อมเรียน และมีวิสัยทัศน์ทันสมัยทัน

เหตุการณ์ในยุคของข้อมูลเชิงสาร

4. บทบาทในฐานะผู้บูรณาการหลักสูตร

4.1 ทำหน้าที่วางแผนกำหนดการพัฒนาหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้

4.2 จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ให้เด็กมีอิสระในการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้เด็กได้ร่วม ทำงาน และเรียนรู้เป็นรายคน และเป็นกลุ่ม

4.3 ประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย 适合คอกส่องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น

2.3 บทบาทของพ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการศึกษาที่จัดให้แก่เด็กที่ครู พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ต้องสื่อสารกันตลอดเวลา และพร้อมที่จะร่วมมือกันในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก บทบาทของพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง มีดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546 : 114)

1. มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษา และมีส่วนร่วมพิจารณา

แผนการเรียนรู้ของเด็กร่วมกับครูและเด็ก

2. ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาและกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา

เด็กตามศักยภาพ

3. เป็นเครื่องขับเคลื่อนการเรียนรู้ด้วยการจัดบรรยากาศในบ้านให้อี๊ดต่อการเรียนรู้

ของเด็ก

4. สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสม เช่น ปากกา

5. อบรมเด็กอย่างไรให้เกิดความรัก ความอนุรุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาการ

ของเด็ก

6. ป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยประสานความร่วมมือกับครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้อง
 7. เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในด้านการปฏิบัติดน ให้เป็นบุคลิกที่ใฝ่เรียน และมี

คุณธรรม

8. มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็ก โดยร่วมมือกับสถานศึกษา

2.4 บทบาทของชุมชน

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนด ให้ชุมชนมีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยมีการประสานความร่วมมือเพื่อ ร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ชุมชนจึงมีบทบาทในการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546 : 114)

1. มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ในบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา

สมาคม หรือชุมชนผู้ปกครอง

2. มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการ

ดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัย

3. เป็นศูนย์การเรียนรู้หรือเครือข่ายการเรียนรู้ให้เด็กได้เรียนรู้ และมีประสบการณ์

จากสถานการณ์จริง

4. สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา และร่วมมือกับสถานศึกษา

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

5. ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา ตลอดจนการเป็น วิทยากร และภูมิปัญญาห้องถีน เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของเด็ก รวมทั้ง สืบสานเจตประณีตประเพณีคิดปะ วัฒนธรรมของห้องถีน และฯลฯ ฯ

6. ประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่ง

วิทยาการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและห้องถีน

7. มีส่วนร่วมในการตรวจสอบประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และทำ

หน้าที่เสนอแนะ ในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

3. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็ก 3 – 5 ปี)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มีหลักการในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กอายุ 3 – 5 ปี โดยมีหลักการอบรมเด็กความคุ้นเคยกับการให้การศึกษา คำนึงถึงความสนใจ และความต้องการของเด็ก ทุกคนทั้งเด็กปกติ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ และเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม

และสติปัญญา เพื่อให้เด็กแต่ละคน ได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง ตามลำดับขั้นของพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพอย่างมีความสุข เป็นคนดี คนเก่งของสังคม และสอดคล้องกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม บนธรรนเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา สภาพเศรษฐกิจ สังคม โดยความร่วมมือของบุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546 : 8)

หลักการสำคัญของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546 : 8 - 9)

1. สร้างเสริมกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
2. ยึดหลักการอนรรนเดี่ยงดู และให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
3. พัฒนาเด็ก โดยองค์รวมผ่านการเล่น และกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ และความสุข
5. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนา

3.1 โครงสร้างของหลักสูตร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546 : 16)

ตารางที่ 1 โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

ช่วงอายุ	อายุต่ำกว่า 3 ปี และอายุ 3 – 5 ปี	
	ประสบการณ์ที่สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
สาระการเรียนรู้	1. ด้านร่างกาย 2. ด้านอารมณ์และจิตใจ 3. ด้านสังคม 4. ด้านสติปัญญา	1. เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก 2. เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสาระการเรียนรู้ 3. สถานที่แวดล้อมเด็ก 4. ธรรมชาติรอบตัว สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก
ระยะเวลาเรียน	ขึ้นอยู่กับเด็กที่เริ่มเข้ารับการเตียงดูและรับการศึกษา	

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546 : 16

3.1.1 การจัดชั้นหรือกลุ่มเด็ก ให้ยึดอายุเป็นหลัก และอาจเรียกชื่อแตกต่างกันไปตามหน่วยงาน ที่รับผิดชอบคุณแล้ว เช่น

1. กลุ่มเด็กที่มีอายุ 3 ปี อาจเรียกชื่อ อนุบาล 1

2. กลุ่มเด็กที่มีอายุ 4 ปี อาจเริ่กชื่อ อนุบาล 2

3. กลุ่มเด็กที่มีอายุ 5 ปี อาจเริ่กชื่อ อนุบาล 3

3.1.2 ระยะเวลาเรียน ใช้เวลาเรียนในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก 1-3 ปี การศึกษาโดย

ประมาณ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้ารับการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษา

3.1.3 สาระการเรียนรู้ สาระการเรียนของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี

ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ ประสบการณ์สำลักย และสาระที่ควรเรียนรู้ ทั้งสองส่วนใช้เป็นตัวอกต่างในการจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยผู้สอนหรือจัดการศึกษาอาจจัดในรูปแบบหน่วยการสอนแบบบูรณาการ หรือเลือกใช้รูปแบบที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยรวมทั้งสอดคล้องกับปรัชญา และหลักการศึกษา ดังนั้นสาระการเรียนรู้กำหนดเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ประสบการณ์สำลักย จะช่วยอธิบายให้ผู้สอนเข้าใจว่าเด็กปฐมวัยต้องทำอะไร เรียนรู้

สิ่งต่าง ๆ รอบตัวอย่างไร และทุกประสบการณ์มีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็ก ช่วยแนะนำผู้สอนในการสังเกต สนับสนุน และวางแผนการจัดกิจกรรมให้เด็ก ตัวอย่างเช่น เด็กเข้าใจความหมายของพื้นที่ ระยะ ผ่านประสบการณ์สำลักย การบรรจุ และการเทออก ดังนั้น ผู้สอนจึงวางแผนจัดกิจกรรมให้เด็กเล่น บรรจุทรัพย์/น้ำลงในภาชนะ หรือถ่ายเทறร้าย/น้ำออกจากภาชนะต่าง ๆ ขณะเด่นทรัพย์ เล่นน้ำ เด็กจะเรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำลักย แล้วเข้าใจ มีการปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ สิ่งของ ผู้ใหญ่ และเด็กอื่น ๆ ฯลฯ ผู้สอนที่เข้าใจ และเห็นความสำคัญจะยึดประสบการณ์สำลักยเป็นเสมือนเครื่องมือ สำหรับการสังเกต พัฒนาการเด็ก แบ่งการกระทำของเด็กช่วยวัดดินไปเกี่ยวกับการจัดต่อ และช่วยวางแผนกิจกรรมในแต่ละวัน

2. สาระที่ควรเรียนรู้ สาระในส่วนนี้กำหนดเฉพาะหัวข้อไม่มีรายละเอียดทั้งนี้ เพื่อ

ประสงค์จะให้ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเอง ให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ ความสนใจ ของเด็ก อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก ผู้สอนสามารถนำสาระที่ควรเรียนรู้มาบูรณาการ จัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้เข้าใจง่ายต่อการเรียนรู้ ทั้งนี้ มิได้ประสงค์ให้เด็กท่องจำเนื้อหา แต่ต้องการให้เด็กเกิดแนวคิดหลังจากนำเสนอสาระการเรียนนั้น ๆ มาจัดประสบการณ์ให้เด็กเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้สาระที่ควรเรียนรู้ยังใช้เป็นแนวทาง ประสบการณ์ให้เด็กเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ นอกเหนือสาระที่ควรเรียนรู้ยังใช้เป็นแนวทาง ช่วยผู้สอนกำหนดรายละเอียด และความยากง่ายของเนื้อหาให้เหมาะสม กับพัฒนาการของเด็ก สาระที่ช่วยผู้สอนกำหนดรายละเอียด และความยากง่ายของเนื้อหาให้เหมาะสม กับพัฒนาการของเด็ก สาระที่ช่วยเรียนรู้ประกอบด้วย เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เรื่องราวเกี่ยวกับตัวบุคคล และสถานที่แวดล้อมเด็ก วรรณชาติรอบตัว และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก

3.2 ขอบข่ายการประเมินพัฒนาการเด็ก

ขอบข่ายในการประเมินเด็กปฐมวัย ครอบคลุมการประเมินทั้ง 4 ด้าน คือ ทางด้านร่างกาย ทางด้านอารมณ์-จิตใจ ทางด้านสังคม และทางด้านสติปัญญา และได้อธิบายรายละเอียดของการประเมิน ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

3.2.1 พัฒนาการทางร่างกาย

พัฒนาการด้านร่างกาย หมายถึง การเจริญเติบโตของร่างกาย การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของเด็กก่อนปฐมวัยจะไม่รวดเร็วเหมือนวัยทารก แต่จะเป็นไปในอัตราปกติ ส่วนที่พัฒนามาก ได้แก่ รูติกาวะ ระบบประสาท กล้ามเนื้อมัดต่าง ๆ จะแข็งแรงและทำงานประสานกัน ทำให้ร่างกายเคลื่อนไหวได้คล่องแคล่ว สามารถทรงตัวได้ดีขึ้น อาจกล่าวแยกเป็น 2 ส่วนดังนี้

1.1 กล้ามเนื้อใหญ่ เด็กวัยก่อนประถมศึกษาจะมีอัตราการพัฒนาเป็นไปตามวัย เช่นเด็กอายุ 4 ปี จะสามารถเดินลงบันไดแบบลับเท้าได้ก่อนเด็กอายุ 3 ปี หรือในการกระโดด เด็กอายุ 3 ปี จะกระโดดสองเท้าพร้อมกัน ครั้นอายุ 4 ปี จะสามารถกระโดดด้วยเท้าข้างเดียวและกระโดด ลับเท้าได้เมื่ออายุ 5 ปี เป็นต้นไป

1.2 กล้ามเนื้อเล็ก โดยเฉพาะกล้ามเนื้อมือจะพัฒนาอย่างมากเข่นกัน ในการควบคุมตามแบบเด็กจะรวดเร็วมาก ได้ที่อายุ 3 ขวบ วัตรูปสี่เหลี่ยม ได้ที่อายุ 4 ขวบ และวัตรูปสามเหลี่ยม ได้ที่อายุ 5 ขวบเป็นต้น

การจะพัฒนาด้านร่างกายให้ได้ผลดีนั้น เด็กยังนี้ควรได้วิ่งเล่นออกกำลังกายอย่างเพียงพอ เพื่อช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ ส่วนกล้ามเนื้อเล็ก ควรส่งเสริมให้ทำกิจกรรมที่ต้องใช้มือ หยนจับ เย่น เล่นต่อไม้เบลล์ กับดินน้ำมัน วัตรูป แบ่งพัน ช่วยทำงานบ้านง่าย ๆ เป็นต้น

ขอบข่ายของการประเมินพัฒนาการด้านร่างกายประกอบด้วย

1. กล้ามเนื้อใหญ่

1.1 การวิ่ง

1.2 การเดิน

1.3 การวิ่ง

1.4 การกระโดด

1.5 การโยน

1.6 การรับสูญกลอล

1.7 การเคลื่อนกลอล

2. กล้ามเนื้อเล็กและการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา

2.1 การร้อง

2.2 การตัดกระดาษ

2.3 การคาดภาพอย่างอิสระ

3.2.2 พัฒนาการค้านอารมณ์-จิตใจ และสังคม

พัฒนาการค้านอารมณ์-จิตใจ หมายถึงพัฒนาการที่มีรากฐานมาจาก การปฏิสัมพันธ์ ระหว่างพ่อ แม่ ลูก ในช่วงเริ่มแรกของชีวิต เด็กเล็ก ๆ จะแสดงออกทางอารมณ์อย่างทันทีและเปิดเผย โดยแสดงพฤติกรรมตามความรู้สึกอย่างตรงไปตรงมา ปัจจัยที่ทำให้เด็กเกิดอารมณ์ต่าง ๆ นั้นเกี่ยวข้อง กับสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก และทำให้เด็กแต่ละคนมีอารมณ์ผันผวนและซับซ้อนแตกต่างกัน การจัด กิจกรรมที่ช่วยให้เด็กสามารถเข้าใจและแสดงออกทางอารมณ์ที่เปิดเผยผ่านกระบวนการเรียนรู้ความคุ้มครองตนเอง ไปสู่การ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมที่ดีสามารถช่วยให้เด็กมีพัฒนาการรับรู้ความรู้สึกของตนเองได้ รับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น และการแสดงออกทางอารมณ์ที่เปิดเผยผ่านกระบวนการเรียนรู้ความคุ้มครองตนเองได้

พัฒนาการค้านสังคม หมายถึง พัฒนาการเรียนรู้ทางสังคมจากความรู้สึกผูกพัน ใกล้ชิด ภายในครอบครัวที่ต้องการพึ่งพิงผู้อื่น ไปสู่การพึ่งพาตนเอง และการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น เด็ก ระดับก่อนประถมศึกษามีความสามารถตามวัยที่จะช่วยเหลือตนเองได้ดี เด็กวัยนี้เริ่มพัฒนาความรู้สึก เป็นตัวของตัวเอง ชอบอิสระ มีความมั่นใจในตนเอง สนใจเรียนรู้สิ่งรอบตัวมากขึ้น และเรียนรู้ที่จะ สร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น แต่การแสดงพฤติกรรมทางสังคมในระยะแรกอาจมีปัญหาเกี่ยวกับการ ปรับตัวเข้ากับผู้อื่น เพราะเด็กวัยนี้จะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง มีอารมณ์แปรปรวนง่าย ยังไม่รู้จักความคุ้ม TEGER คุ้มครอง ความคิดความรู้สึกของผู้อื่น แต่เมื่อเด็กมีโอกาสสนับสนุนเพื่อนวัยเดียวกันหรือ อารมณ์ และยอมรับความคิดความรู้สึกของผู้อื่น แต่เมื่อเด็กมีโอกาสสนับสนุนเพื่อนวัยเดียวกันหรือ ผู้อื่นมากขึ้น อีกทั้งได้รับการปลูกฝังลักษณะพฤติกรรมที่เหมาะสมทางสังคม เด็กย่อมสามารถปรับตัว ให้เข้ากับผู้อื่น และเรียนรู้บทบาทตนเองในสังคมได้ดียิ่งขึ้น

ขอบข่ายของการประเมินพัฒนาการค้านอารมณ์-จิตใจ และสังคม

1. การแสดงความรู้สึกและอารมณ์

1.1 บอกหรือแสดงความรู้สึก ความต้องการ และอารมณ์ของตนเอง

1.2 รับรู้ความรู้สึกและอารมณ์ และยอมรับผู้อื่น

1.3 พึงพอใจในตนเอง

2. การช่วยเหลือตนเอง

2.1 ปฏิบัติภาระประจำวันด้วยตนเอง

2.2 ระมัดระวังและคุ้มครองตนเองให้ปลอดภัย

3. การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น

3.1 เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น

3.2 ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตาม

4. คุณธรรม จริยธรรม

4.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง

4.2 รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

4.3 ช่วยเหลือและแบ่งปัน

5. มารยาทดามวัฒนธรรมไทย

5.1 ปฏิบัติตนถูกต้องตามกติกาเทศ

3.2.3 พัฒนาการด้านสติปัญญา

พัฒนาการด้านสติปัญญา หมายถึง พัฒนาการในระดับความคิดแบบก่อนกฎเกณฑ์ คือ เด็กมีความคิดเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ ที่รับรู้ และใช้ความคิดในการแก้ปัญหาได้ แต่ความเข้าใจเหตุผลนั้นยังไม่สมบูรณ์ ลักษณะที่สำคัญของความคิดในเด็กวัยนี้มีความคิดสืบ และจินตนาการค่อนข้างมาก จะถือเป็นศูนย์กลาง คิดว่าคนอื่นจะคิดแบบเดียวกับตน มีความสนใจคร่าวๆ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ควรจะต้องพัฒนาความคิด และสติปัญญา ของเด็กวัยนี้

ช่วยพัฒนาความคิด และสติปัญญา ของเด็กวัยนี้

1. การรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5

2. การจำแนก เปรียบเทียบ

3. การจัดหมวดหมู่

4. การเรียงลำดับ

5. การหาความสัมพันธ์

6. การแก้ปัญหา

7. การรู้ค่าจำนวน

8. การใช้ภาษา

9. ความคิดสร้างสรรค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAKTIVIJAYA UNIVERSITY

อุบลรัตน์ อรัญชัย (2550 : 40) การนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติของครุศาสตร์และสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย มีความสำคัญยิ่งยิ่งต่อการพัฒนาเด็ก และถือเป็นหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เพื่อให้สามารถนำสาระในหลักสูตรไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทที่เด็กอาศัยอยู่

4. การบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชน

ตามหลักการจัดโครงสร้าง และกระบวนการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับพื้นฐาน คือ ระดับก่อนประถมศึกษา (การศึกษาระดับปฐมวัย) ประกอบด้วยมรดกศึกษาตอนต้น ถือได้ว่าเป็นสถานศึกษาที่เป็นจุดเริ่มต้นของการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมีการกิจลักษณ์ คือ จัดการศึกษาให้เด็กมีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนด หากสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐานสามารถบริหารงานให้มีประสิทธิภาพแล้ว ย่อมส่งผลไปถึงการพัฒนาคนในประเทศให้มีคุณภาพอีกด้วย

การบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชน : การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ได้กำหนดขอบเขตข่ายการกิจกรรมบริหาร และการจัดการศึกษาไว้ 4 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 32) คือ

1. ด้านวิชาการ

รัตพิร ภาครชุวนันท์ (2550 : 11) งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาปฐมวัย การบริหารวิชาการส่งผลโดยตรงถึงคุณภาพเด็กอย่างชัดเจน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายจะเป็นปัจจัยสำคัญ ทำให้สถานศึกษาปฐมวัยมีความเข้มแข็งในการบริหารวิชาการ สามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย การจัดประสบการณ์ ตลอดจนการประเมินพัฒนาการเด็ก ได้อย่างมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 32) งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของ สถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มุ่งให้มีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษามากที่สุด ด้วย จelonaram ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ เกิดความคล่องตัว รวดเร็ว สองคดล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษาชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่ง ที่สำคัญที่สุดคือ ให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหาร และการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตร และ เป็นปัจจัยทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหาร และการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตร และ กระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพ นักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดงานด้าน วิชาการ ไว้ดังนี้

1. กลุ่มงานหลักสูตรและการสอน

1.1 หลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตร

1.2 ระดับ และหมวดวิชาการ การสอน สอน วัดผลประเมินผล

1.3 สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา

1.4 บริการเอกสารการสอน

1.5 หลักสูตรพิเศษ

2. กลุ่มงานนิเทศการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการสอน

2.1 นิเทศ และพัฒนาการเรียนการสอน

2.2 การวิจัยการสอน

2.3 การศึกษากับชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. กลุ่มงานกิจการและกิจกรรมนักเรียน

3.1 กิจการนักเรียน และสวัสดิการ

- 3.2 แนะนำ
- 3.3 ทุนการศึกษา
- 3.4 กิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตร
- 3.5 กิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 4. กลุ่มงานดีอ ห้องสมุด และเทคโนโลยีการศึกษา
 - 4.1 บริการดีอ โสตทัศนูปกรณ์ ดีอพสม
 - 4.2 ห้องสมุดสถานศึกษา
 - 4.3 บริการเอกสาร และสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ
 - 4.4 นิทรรศการและเทคโนโลยีการศึกษาบริการ ไอทีเพื่อการเรียนการสอน (ถ้ามี)
- 5. กลุ่มงานวัดผลประเมินผลและมาตรฐานคุณภาพทางวิชาการของสถานศึกษา
- 5.1 ระบบประเมิน และทะเบียนนักเรียน
- 5.2 การวัดผล การเทียบโอน และคลังข้อมูล
- 6. กลุ่มงานการพัฒนาวิชาชีพครู
 - 6.1 การวิจัยการเรียนการสอน
 - 6.2 การพัฒนาวิชาชีพครู
- 7. กลุ่มงานการศึกษานอกระบบ
 - 7.1 การศึกษาตามอัธยาศัย และบริการทางวิชาการของสถานศึกษา (ถ้ามี)
 - 7.2 กลุ่มงานวิชาการกับชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น (ถ้ามี)
 - 7.3 กลุ่มงานโครงการพัฒนาวิชาการของสถานศึกษา (ถ้ามี)

หลักการและแนวคิด

- 1. ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และความต้องการของชุมชนและสังคม อุป器ิช仗 โภคภาระ ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- 2. มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความ สำคัญ

สูงสุด

- 3. มุ่งส่งเสริมให้ชุมชน ตั้งกุมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่าย และแหล่งการเรียนรู้
- 4. มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีคัดเลือกคุณภาพการจัด หลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ สามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้น ทั้งระดับเขต พื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

5. มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และคุณภาพใน

การจัด และพัฒนาการศึกษา

ขอบข่ายภารกิจ

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนาระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และการเก็บ โอนผลการเรียน
4. การประเมินคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา
5. การพัฒนาการใช้สื่อ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนา และส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
8. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

2. ด้านงบประมาณ

รัตพิร กษารธุวนันท์ (2550 : 33) การบริหารงบประมาณ เป็นพื้นที่กิจหนื้งของ สถานศึกษา ซึ่งมีเป้าหมาย การให้บริการ และผลผลิตที่จะต้องดำเนินการให้มีประสิทธิภาพ และ ประสิทธิผลสูงสุดตามที่ได้กำหนดไว้ โดยกลยุทธ์ที่กำหนดขึ้นจากการศึกษาวิเคราะห์ อย่างเป็นระบบ ครอบคลุมทุกด้าน และจัดทำแผนการดำเนินงาน และงบประมาณของสถานศึกษาปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 32) การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้น ความ เป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว ไปร่วงไส และตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหาร มุ่งเน้น ผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพยากรัฐบาลของ สถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการน้ำใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้ เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดงานด้านงบประมาณ ไว้วังนี้

1. กลุ่มงานนโยบายและแผน

- 1.1 นโยบาย แผน โครงการ
- 1.2 สารสนเทศ และระบบข้อมูลเพื่อการบริหาร
- 1.3 การติดตาม และการรายงาน

2. กลุ่มงานการงบประมาณ

- 2.1 การจัดสรรงบประมาณ
- 2.2 การติดตาม และรายงานการงบประมาณ

3. กลุ่มงานจัดหารายได้และกองทุนสถานศึกษา

- 3.1 การจัดหารายได้
- 3.2 งานบริหารกองทุนสถานศึกษา

4. กลุ่มงานการบริหารทรัพยากรและผลประโยชน์ (ถ้ามี)
 - 4.1 การบริหารทรัพยากรและผลประโยชน์
 - 4.2 การประกอบกิจการพิเศษ และการลงทุน (ถ้ามี)

หลักการและแนวคิด

1. ยึดหลักความเท่าเทียมกันและความเสมอภาคทางโอกาสการศึกษาของผู้เรียนใน การจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรู้จักระเงินอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคล สำหรับผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่สถานศึกษาของรัฐ และเอกชนอย่างเท่าเทียมกัน และ จัดสรรงบเพิ่มเติมให้แก่ผู้เรียนที่มีลักษณะพิเศษตามความจำเป็น
2. มุ่งเน้นการเสริมสร้างประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ของระบบการจัดสร งบประมาณ โดยให้เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการตัดสินใจมีความคล่องตัว ควบคู่กับความโปร่งใสและความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้จากผลสำเร็จของงาน และทรัพยากรที่ใช้ ความคุ้มค่า
3. ยึดหลักการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณ โดยจัดสร งบประมาณให้เป็นวงเงินรวมแก่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา
4. ผู้จัดทำข้อความสามารถในการบริหารจัดการงบประมาณ ตามมาตรฐานการ จัดการทางการเงินทั้ง 7 ด้าน คือ

- 4.1 การวางแผนงบประมาณ

- 4.2 การคำนวณต้นทุนผลผลิต

- 4.3 การจัดระบบการจัดหายาสุ

- 4.4 การบริหารทางการเงิน และการควบคุมงบประมาณ

- 4.5 การรายงานทางการเงิน และผลการดำเนินงาน

- 4.6 การบริหารสินทรัพย์

- 4.7 การตรวจสอบภายใน

5. มุ่งส่งเสริมการระดม ทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงินและ

ทรัพยากรจากทุกส่วนของสังคมมาใช้เพื่อการจัด และพัฒนาการศึกษา

ขอบข่ายการกิจ

1. การจัดตั้งงบประมาณ

2. การจัดสรรงบประมาณ

- 2.1 การเบิกจ่าย และการอนุมัติงบประมาณ

- 2.2 การโอน และการเปลี่ยนแปลงงบประมาณ

- 2.3 การรายงานผล

3. การตรวจสอบ ติดตาม และประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ

- 3.1 การตรวจสอบติดตามการใช้งบประมาณ
- 3.2 การตรวจสอบติดตามการใช้ผลผลิต
- 4. การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา
 - 4.1 ทุนการศึกษา
 - 4.2 กองทุนผู้ชี้มิ่งเพื่อการศึกษา
 - 4.3 กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา
 - 4.4 การจัดการทรัพยากร
 - 4.5 การส่งเสริมการบริหาร การจัดหารายได้และผลประโยชน์ในรูปแบบที่

หลักหนาท

- 5. การบริหารการเงิน
 - 5.1 การเบิกเงินจากคลัง
 - 5.2 การรับเงิน
 - 5.3 การเก็บรักษาเงิน
 - 5.4 การจ่ายเงิน
 - 5.5 การนำส่งเงิน
- 6. การบริหารบัญชี
 - 6.1 การจัดทำบัญชีการเงิน
 - 6.2 การจัดทำทะเบียนทางการเงิน
 - 6.3 การจัดทำรายงานทางการเงิน และงบการเงิน
 - 6.4 การจัดทำ จัดทำแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน
- 7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์
 - 7.1 การวางแผนจัดหาพัสดุ
 - 7.2 การกำหนดแบบรูปรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะ
 - 7.3 การพัฒนาระบบข้อมูล และสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ
 - 7.4 การจัดหาพัสดุ
 - 7.5 การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจ้างน้ำยพัสดุ
 - 7.6 การจัดทำผลประโยชน์สินทรัพย์

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

รัตพิพ ภารธนวนานท์ (2550 : 37) การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาปฐมวัย ต้องพิจารณาถึงขอบข่ายการ จัดคนให้เหมาะสมกับงาน การพัฒนาบุคลากร การสร้างчувญ และกำลังใจ เพื่อให้การทำงานบรรลุผลตามเป้าหมาย ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของเด็กเป็นสำคัญ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 32) การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาเป็นการกิจ
สำคัญ มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงาน เพื่อตอบสนองการกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนิน
การด้านการบริหารงานบุคคล ให้เกิดความคล่องตัว มีประสิรภาพได้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลัก
ธรรมาภิบาล ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีวิญญาณ
กำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคง และก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนา
คุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดงานด้านบริหารงานบุคคล ไว้
ดังนี้

1. กลุ่มงานการวางแผนกำลังคน สรรหา คัดเลือก
2. กลุ่มงานการบรรจุ แต่งตั้ง และระบบประเมินบุคคล
3. กลุ่มงานการประเมิน การพัฒนาบุคคล และงานวิจัย
4. กลุ่มงานสวัสดิการ และกองทุนบุคลากร

หลักการและแนวคิด

1. ยึดหลักการบริหาร เพื่อให้เกิดการพัฒนาบุคคลอย่างต่อเนื่อง
2. ยึดหลักความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคลของเขตพื้นที่การศึกษา และ

สถานศึกษาตามนโยบาย กฏหมาย และหลักเกณฑ์ที่กำหนด

3. ยึดหลักธรรมาภิบาล

ขอบข่ายการกิจ

1. การวางแผนอัตรากำลัง
2. การกำหนดตำแหน่ง วิทยฐานะข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา
3. การเกี่ยวอัตรากำลังข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา
4. การสรรหา และบรรจุแต่งตั้ง

4. ด้านงานบริหารทั่วไป

รัฐพิพ ภารธารวนันท์ (2550 : 44) การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการ
ให้บริการแก่การบริหารงานอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุผลตามคุณภาพที่กำหนด โดยมีบทบาทการประสาน
ส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยการความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนา
สถานศึกษาปูชนีย์ให้เข้มแข็ง และเทคโนโลยีย่างหน้าเสมอ ส่งเสริมในการบริหารจัดการศึกษา
สถานศึกษาปูชนีย์ตามหลักการบริหารงานที่เน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้
ของสถานศึกษาปูชนีย์ตามมาตรฐานคุณภาพและมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดให้
ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษาปูชนีย์มี

คุณภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 32) การบริหารงานทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการ
จัดระบบบริหารองค์กร และให้บริการงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนด

ไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานงาน ส่งเสริมสนับสนุน และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้เข้มแข็ง และเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม สำหรับการศึกษาทุกชั้นเรียน ผ่านหลักโดยเน้นถึงความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน องค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดงานด้านงานบริหารทั่วไป ไว้ดังนี้

1. กลุ่มงานธุรการ และสารบรรณ
 2. กลุ่มงานเลขานุการ กิจ และกรรมการสถานศึกษา
 3. กลุ่มงานการเงิน และการบัญชี
 4. กลุ่มงานพัสดุ และการจัดซื้อบริการ
 5. กลุ่มงานอาคารสถานที่ การพัฒนาพื้นที่ และสิ่งแวดล้อม
 6. กลุ่มงานรักษาความปลอดภัย และระบบสัญญาณ
 7. กลุ่มงานประชาสัมพันธ์
 8. กลุ่มบริการพิเศษ (สำนัก)
 9. กลุ่มงานบริการอนามัย และโภชนาการ
 10. กลุ่มงานระบบการตรวจสอบผลงาน และการเงิน (Audit system) (สำนัก)
 11. กลุ่มงาน โครงการชุมชนสัมพันธ์
- หลักการและแนวคิด
1. ยึดหลักในสถานศึกษา มีความเป็นในการบริหาร และจัดการศึกษาด้วยตนเองให้มากที่สุด โดยเขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่กำกับดูแล ส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานในเชิงนโยบาย ให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบาย และมาตรฐานการศึกษาของชาติ
 2. มุ่งส่งเสริมประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการบริหาร และการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้เป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้เป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตามกฎหมายที่ กติกา ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง
 3. มุ่งพัฒนาองค์กรทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาให้เป็นองค์กรสมัยใหม่ โดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาอย่างเหมาะสม สามารถเข้าถึงอย่างต่อต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็วด้วยระบบเครือข่าย และเทคโนโลยีที่ทันสมัย
 4. การบริหารงานทั่วไป เป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยประสานส่งเสริมและสนับสนุนให้การบริหารอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุน และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ ทั้งการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามบทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษา สถานศึกษาตลอดจนการจัดและให้บริการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่น

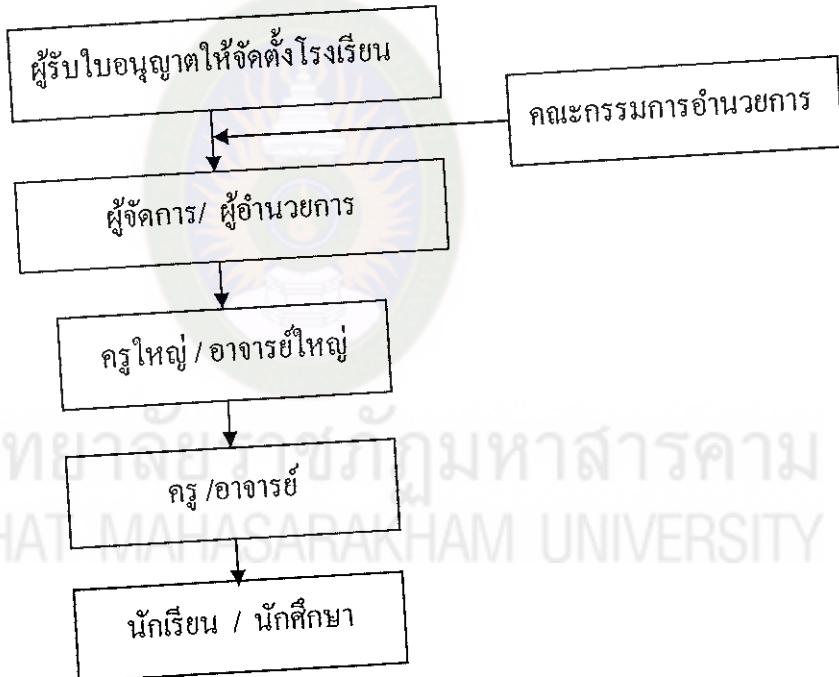
ขอบข่ายการกิจ

1. การพัฒนาระบบ และเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
2. การประสานงาน และพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
3. การวางแผนการศึกษา
 - 3.1 แผนพัฒนาการศึกษา หรือแผนกลยุทธ์
 - 3.2 แผนพัฒนาการศึกษาประจำปี และแผนปฏิบัติการประจำปี
4. งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบาย และแผน
5. การจัดระบบการบริการ และพัฒนาองค์กร
6. การพัฒนามาตรฐานปฏิบัติงาน
7. งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
8. การดำเนินงานธุรการ ด้านการเงิน การคลัง บัญชี และพัสดุ
9. การอำนวยการด้านบุคลากร
10. การคุ้มครองเด็กและเยาวชน
11. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
12. การรับนักเรียน
13. การจัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษา
14. การอำนวยการ ประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย
15. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
16. การทัศนศึกษา
17. การส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน
18. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
19. การส่งเสริม สนับสนุน และประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย
20. งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น
21. งานกำกับดูแลสถานศึกษา ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงาน สรุปได้ว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชน ตามหลักการจัด โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาเอกชนมีความจำเป็นและสำคัญ

มักรัฐควรให้การสนับสนุนเพื่อให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงสุด ภายใต้ความมีมาตรฐานเดียวกัน และควบคุมให้ระบบการบริหารจัดการเป็นไปในทิศทางของการพัฒนาที่ง่ายต่อการนำไปสู่ความเป็นสากลในโอกาสต่อไป

โครงสร้างการบริหารการศึกษาโรงเรียนเอกชน

การบริหารโรงเรียนเอกชนได้พัฒนาการบริหารให้สอดคล้องกับยุคสมัยตลอดมาทั้งนี้ก็เพื่อค้องการให้การศึกษาของเอกชนได้มาตรฐาน มีคุณภาพ การบริหารการศึกษาเอกชนในสมัยเริ่มต้นนั้น ยังไม่มีรูปแบบและโครงสร้างที่ชัดเจน แต่จะมีลักษณะเป็นงานที่ง่าย ๆ ปัจจุบันเมื่อมีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีหน้าที่กำกับดูแลโรงเรียนเอกชน ได้กำหนดโครงสร้างการบริหารคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีรายละเอียดແเนกประสงค์ที่ 2 โรงเรียนเอกชนให้เป็นลักษณะเดียวกันรายละเอียดແเนกประสงค์ที่ 2

แผนภาพที่ 2 แสดงโครงสร้างการบริหารโรงเรียนเอกชน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2546

กนถรวรรณ ทองชมภู (2551 : 51) การจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษามีความสำคัญยิ่ง เพราะการจัดประสบการณ์ให้เด็กในช่วงนี้เป็นการสร้างพื้นฐาน ความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นการพัฒนาเด็กเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าเรียนต่อในระดับประถมศึกษา การบริหารโรงเรียนจึงหมายถึง การที่ผู้บริหาร และบุคลากร ระดมสมองในการดำเนินกิจกรรมทางหน้าที่ทั้งหมดของโรงเรียน เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่เยาวชน และที่สำคัญในการบริหาร ก็คือ ต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ต้องบริหารด้วยหัวใจ และความรัก

5. แนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Satisfaction” ได้มีผู้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่างี้

วาสนา เถื่อนเงิน (2550 : 21) ความพึงพอใจเป็นสภาพความรู้สึก ความชอบ ความพอใจของบุคคลต่อสิ่งใด สิ่งหนึ่งที่ปัจจุบันของหน่วยงานที่ประสบผลสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นงานเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาหรือการให้บริการ ผู้บริหารจะต้องดำเนินการให้ผู้ปกครอง หรือผู้มาใช้บริการเกิดความพึงพอใจด้วย เพราะความเจริญก้าวหน้าของงานบริการ เป็นปัจจัยที่สำคัญประการแรกที่เป็นตัวบ่งชี้ คือ จำนวนผู้ปกครอง หรือจำนวนนักเรียนผู้มาใช้บริการ ดังนั้น ผู้บริหารที่ชayunladajing เป็นตัวบ่งชี้ คือ จำนวนผู้ปกครอง หรือจำนวนนักเรียนผู้มาใช้บริการ ดังนั้น ผู้บริหารที่ชayunladajing ควรอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาให้ลึกซึ้ง ถึงปัจจัย และองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจ ทั้งผู้ปฏิบัติงาน และผู้มาใช้บริการ เพื่อให้เป็นแนวทางในการบริหารองค์กร ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด

พหล ดีมาก (2550 : 37) ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ เห็นด้วย ประทับใจ ภูมิใจ ยินดี ในสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง ความพึงพอใจก่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจ ความเข้าใจอันดีต่อกัน และความสามัคคีในหมู่คณะ เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ช่วยให้ดำเนินงานประสบความสำเร็จ

สุชาสินี ประสานวงศ์ (2550 : 18) ความพึงพอใจเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้สึกทัศนะ และเจตคติของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และจะเกิดขึ้นเมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการ โดยเฉพาะทางด้านจิตใจ

คุณพงษ์ สุมาลัยโรจน์ (2550 : 19) ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ เห็นด้วย ประทับใจ ภูมิใจ ยินดีในสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง ความพึงพอใจก่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจ ความเข้าใจอันดีต่อกัน ความสามัคคีในหมู่คณะ และปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ช่วยให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ

แฮร์ริส (Harris. 2001 : 173) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่าความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่มีความสุขเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ความต้องการหรือแรงจูงใจ ความต้องการที่สำคัญของคนเรา เช่น การมีคุณภาพดี มีความมั่นคง มีความสมบูรณ์พูนสุข มีพวกห้อง มีคนยกย่องต่าง ๆ เหล่านี้ ได้รับการตอบสนองแล้ว

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลในทางที่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นการตอบสนองความต้องการพื้นฐานทั้งร่างกาย และจิตใจของบุคคล และความพึงพอใจเป็นเกณฑ์อย่างหนึ่ง ที่ใช้สำหรับวัดคุณภาพของการให้บริการต่าง ๆ อีกด้วย

ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

จำเนียร พลหาญ (2553 : 115) ข้างถึง ทฤษฎีของ Abraham Maslow เป็นจิตวิทยาชาว สหรัฐ อเมริกา ได้ศึกษาความต้องการของคนและสรุปเป็นทฤษฎีลำดับความต้องการ ไว้ 3 ประการ คือ

1. มนุษย์มีความต้องการ ความต้องการมีอยู่ส่วนอ่อนและไม่มีสิ่งสุด แต่สิ่งที่มีนุ่มๆ

ต้องการนั้นขึ้นอยู่กับว่าเขามีสิ่งนั้นอยู่แล้วหรือยัง ขณะที่ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการอ่อนจะเข้ามาแทนที่กระบวนการนี้ไม่มีสิ่งสุด

2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไป

ความต้องการ ที่ไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม

3. ความต้องการของมนุษย์มีลำดับขั้น ตามลำดับความสำคัญ จากระดับต่ำไปสู่ความต้องการระดับสูง ซึ่งแบ่งได้ 5 ระดับ

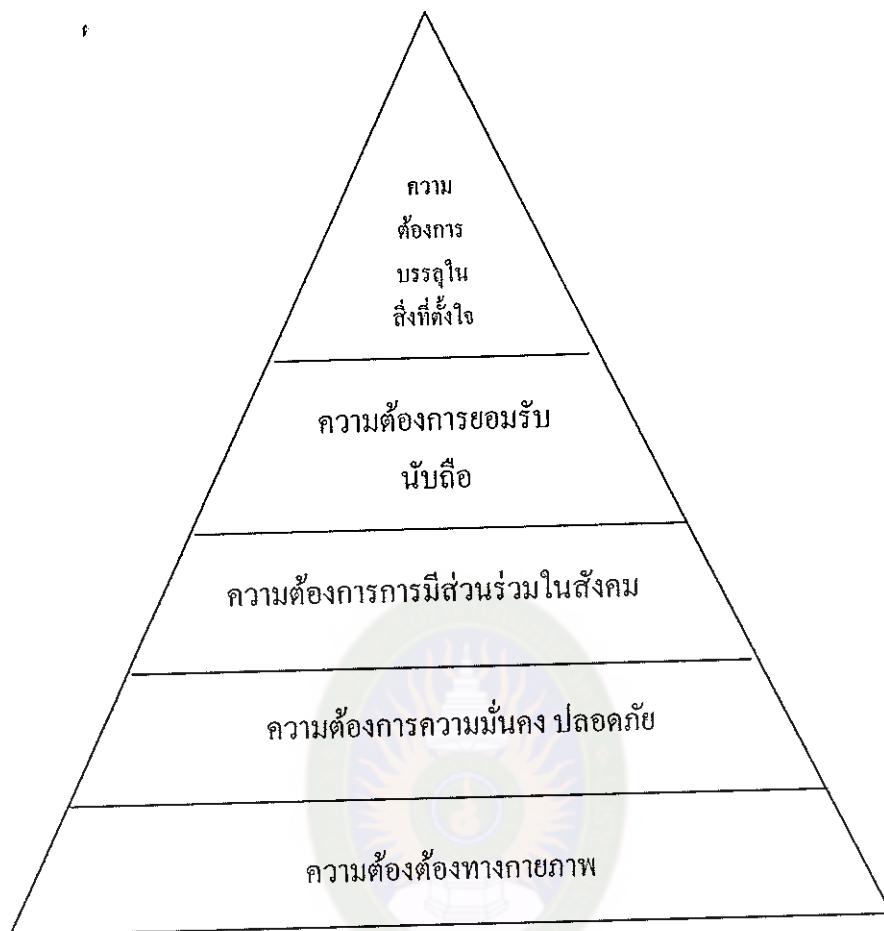
3.1 ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน ของมนุษย์ เพื่อการดำรงชีวิต ได้อย่างปกติ เช่น อาหาร น้ำ อากาศ เสื้อผ้า เป็นต้น

3.2 ความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย (Safety Security Needs) มนุษย์ต้องการความมั่นคง ความปลอดภัยในชีวิต ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม อารมณ์ ให้กับตัวเขาและครอบครัว จะเห็นได้จากมนุษย์จะพยายามหลักประกันต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ อยู่เสมอ

3.3 ความต้องการการมีส่วนร่วมในสังคม (Social Belonging Needs) มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ตลอดจนการยอมรับเป็นส่วนหนึ่งของสังคม หรือกลุ่มจาก การทำงานร่วมกัน

3.4 ความต้องการการยอมรับนับถือ (Esteem Needs) เป็นความต้องการที่เกิดจากความภาคภูมิใจตนเองจากการได้รับการยกย่อง จากบุคคลอื่น โดยความภาคภูมิใจในตำแหน่งเชิงเกียรติยศ และชื่อชั้นจากสังคม

3.5 ความต้องการบรรลุในสิ่งที่ตั้งใจ (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการที่บรรลุสิ่งที่ตั้งใจไว้เป็นที่ปรารถนาของตน ซึ่งเป็นความต้องการสุดท้าย หรือสูงสุด

แผนภาพที่ 3 แสดงลำดับขั้นความต้องการของ Maslow

ทฤษฎีความต้องการ อี อาร์ จี (ERG Theory)

จำเนียร พลหาญ (2553 : 117) Clayton Alderfer ชาวอเมริกาได้กำหนดทฤษฎีขึ้นซึ่งมีพื้นฐานจากทฤษฎีความต้องการของ Maslow โดย Alderfer สรุปความต้องการของมนุษย์แบ่งได้ 3 กลุ่มคือ

1. ความต้องการในการอยู่รอด (Existence Needs : E) เป็นความต้องการในระดับต่ำ ประกอบด้วยความต้องการขั้นพื้นฐานทางกายภาพ และต้องการดำรงอยู่อย่างปลอดภัย
2. ความต้องการสัมพันธ์ (Relatedness Needs : R) เป็นความต้องการทางสังคมที่ต้องการติดต่อสัมพันธ์ สื่อสารกับบุคคลอื่น ซึ่งเป็นความต้องการที่ปลอดภัยเพิ่มขึ้น ต้องการความรัก การยอมรับในสังคม ตลอดจนการได้รับการยกย่อง มีเกียรติ เป็นที่ยอมรับ
3. ความต้องการเจริญก้าวหน้า (Growth Needs : G) เป็นความต้องการที่จะเจริญก้าวหน้า ประสบความสำเร็จในสิ่งที่มุ่งหวังตามที่ตั้งใจไว้

ทฤษฎี 2 ปัจจัย ของ Herzberg

จาเนียร พลหาญ (2553 : 118) Frederick Herzberg ชาวสหราชอาณาจักร ได้ศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์เกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้บุคคลเกิดความพ้อใจ (Satisfaction) ในการทำงาน และสาเหตุที่ทำให้บุคคลไม่พ้อใจ (Dissatisfaction) ในการทำงาน Herzberg ได้สรุปว่า ความพ้อใจ และความไม่พ้อใจ ไม่ได้เป็นทัศนคติที่อยู่ตรงข้ามกัน กล่าวคือ สิ่งที่อยู่ตรงข้ามความพ้อใจ คือ ไม่มีความพ้อใจ (No Satisfaction) และสิ่งที่ตรงข้ามกับความไม่พ้อใจคือ ไม่มีความไม่พ้อใจ (No Dissatisfaction) เขายังได้สรุป ปัจจัยที่ทำให้บุคคลต้องการทำงาน หรือปัจจัยในการชูงใจในการทำงาน เป็น 2 ประเภท คือ

1. ปัจจัยจูงใจ (Motivator Factors) หมายถึง สภาพแวดล้อมของการทำงานที่จะทำให้บุคคล เกิดความพ้อใจ และจูงใจในการทำงาน ได้แก่ ความสำเร็จในการทำงาน การยอมรับนับถือ ลักษณะงานที่สร้างสรรค์ และท้าทาย ความรับผิดชอบในงาน ความก้าวหน้าในอาชีพ และความเจริญเติบโตขององค์การ

2. ปัจจัย維持รักษา (Maintenance หรือ Hygiene Factors) หมายถึง สภาพแวดล้อมของการทำงานที่ป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พ้อใจในงาน และรักษาให้บุคคลการปฏิบัติงานในองค์การต่อไป ได้แก่ นโยบาย และการบริหารงานในองค์การ วิธีบังคับบัญชา และการควบคุมดูแล ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์การ ค่าจ้าง ผลตอบแทน สถานภาพในการทำงาน และความปลอดภัยในการทำงาน

จากปัจจัยทั้ง 2 ประเภท เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารองค์การต้องนำมาพิจารณาในการดำเนินงานเพื่อรักษาบุคคลการที่มีคุณภาพให้ทำงานอยู่กับองค์การตลอดจน สนับสนุน ต่อเสริมปัจจัยที่จะเป็นตัวจูงใจให้บุคคลการ ได้แสดงศักยภาพในการทำงานอย่างเต็มความสามารถ และขัดสภาพแวดล้อมที่จะเป็นปัจจัยที่จะทำให้บุคคลการในองค์การไม่พ้อใจในการทำงานให้หมดไป

6. บริบทโรงเรียนอนุบาลเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

มหาสารคาม เขต 1

จังหวัดมหาสารคาม มีโรงเรียนอนุบาลเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 11 แห่ง ประกอบด้วยโรงเรียนที่เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษาร่วม 6 แห่ง โรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา จนถึงระดับประถมศึกษา จำนวน 4 แห่ง และโรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1 แห่ง

จำนวนครู และนักเรียน

ปัจจุบันโรงเรียนอนุบาลเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีครู-อาจารย์ จำนวน 147 คน มีนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาจำนวน 1,860 คน มีนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 2,256 คน และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 91 คน รวมมีนักเรียนทั้งสิ้น 4,207 คน ดังแสดงไว้ในตารางที่

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนโรงเรียน ครูและนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

ลำดับ ที่	ชื่อโรงเรียน	จำนวน ครู	ห้อง เรียน	จำนวนนักเรียน				ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	รวม	
				ก่อนประถมศึกษา							
				0.1	0.2	0.3	รวม	ป.1 - ป.6	ม.1 - ม.6		
1	อนุบาลกิติยา	42	33	160	160	160	480	761		1241	
2	พระภูมิรามมหาสารคาม	46	40	164	208	179	551	1185		1736	
3	อนุบาลสกุลรัตน์	4	3	36	30	9	75			75	
4	อภิสิทธิปัญญา	7	3	23	26	20	69			69	
5	พัฒนาศึกษา	9	9	26	47	40	113	114		227	
6	การกุศลวัดสถานสงเคราะห์	3	3	19	23	12	54			54	
7	อนุบาลพรเทพ	3	3	24	20	11	55			55	
8	อนุบาลศรีจันทร์	3	3	34	13	5	52			52	
9	มัธยมชาญวิทยา	16	15	24	33	32	89	132	91	312	
10	อนุบาลกรอบสุข	4	3	20	11	7	38			38	
11	อนุบาลมาลีรัตน์	10	13	72	93	119	284	64		348	
รวมทั้งสิ้น		147	128	602	664	594	1860	2256	91	4207	

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยภายในประเทศ

นานิตย์ หริรัญเกื้อ (2549 : ค) ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนจังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาลเอกชนจังหวัดสระบุรี มีความคิดเห็นว่าการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนจังหวัดสระบุรี ไม่ได้ดำเนินงานในทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนพบว่า ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาและอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนจังหวัดสระบุรีทั้งในภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

วิทยา นุษณะ (2549 : ก) ศึกษาสาเหตุในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนระดับปฐมวัย ในโรงเรียนภูเก็ตไทยหัว (ประคำสนวิทยา) ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนระดับปฐมวัยในโรงเรียนภูเก็ตไทยหัว (ประคำสนวิทยา) เมื่อพิจารณาภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยสาเหตุในด้านคุณภาพการเรียนการสอน มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ย ส่วนด้านคุณภาพ และด้านคุณภาพการบริหารจัดการ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาอาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ และความผูกพันกับโรงเรียน พบว่า สาเหตุที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง ในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน พบว่า มีความเห็นสอดคล้องกันในด้านการเรียน การสอน โดย ให้ความสำคัญในด้านการเรียนการสอนมากที่สุด นอกจากนี้พบว่าผู้ปกครองที่มีความสัมพันธ์กับโรงเรียน และมีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับการต่งบุตรหลานเข้าเรียน สำหรับการพัฒนานักเรียนระดับปฐมวัย พบว่า ต้องการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะความเป็นผู้นำ กล้าคิด กล้าแสดงออก ส่งเสริมทักษะทางด้านคณิตศาสตร์ – วิทยาศาสตร์ ควบคู่ไปกับการพัฒนาทางด้านภาษา และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความมีจิตสำนึกรักและผูกพันต่อโรงเรียนด้วย

สุภาร พ สุวรรณศรีนนท์ (2549 : ข) ได้ศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในเขตบางกอกน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า

(1) บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยใน 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และสังคม ด้านสติปัญญา และด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยรวม และรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

(2) ผู้ปกครองที่มี อาชีพ วุฒิการศึกษา และรายได้ต่างกัน มีบทบาทการมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยใน 4 ด้าน โดยรวมแตกต่างกัน ยกเว้นด้านร่างกายไม่แตกต่างกัน

อัจฉรา ประสงค์ (2549 : ก) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนของโรงเรียนอนุบาลวัดไตรรัตนาราม ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ในระดับมากทุกด้าน โดยมีความพึงพอใจใน ประจำชั้นให้คุณเล่าเอาไว้ได้นักเรียนอย่างใกล้ชิด คณครุมีความรักความเมตตาต่อนักเรียนอย่างแท้จริง อาคารสถานที่มีความมั่นคง แข็งแรง มีความปลอดภัย สะอาดร่มรื่น สวยงาม ปราศจากลพิษ โรงเรียน และผู้ปกครองให้การสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนาการจัดกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักปรับตัวใน

การเด่น และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ปลูกฝังความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้พัฒนาคุณธรรมจริยธรรม อย่างค่อยเป็นค่อยไป พหล ดีมาศ (2550 : ค) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายมาตรฐาน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกมาตรฐาน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มาตรฐานด้านปัจจัยทางการศึกษามาตรฐานด้านผลผลิต และมาตรฐานด้านกระบวนการทางการศึกษา ตามลำดับ สังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อ

การปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายมาตรฐาน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกมาตรฐาน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มาตรฐานด้านปัจจัยทางการศึกษามาตรฐานด้านผลผลิต และมาตรฐานด้านกระบวนการทางการศึกษา ตามลำดับ

2. ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อ การปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายมาตรฐาน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกมาตรฐาน

3. ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อ การปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม ที่มีความถี่สูงสุด 3 อันดับแรก คือ โรงเรียนควรจัดให้มีพัฒนาหรือเครื่องปรับอากาศประจำห้องเรียน ควรจัดหาสื่อการเรียน การสอนให้เพียงพอ และโรงเรียนควรจัดสร้างห้องเรียนที่เรียนดีแต่ยากจน และโรงเรียน ควรมีภูมิปัญญา

คaben พญ สุมาลัย โภจน์ (2550 : ค) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อ

การบริหารงานของสถานศึกษาในอำเภอหน่องม่วง ไช่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 1 พบว่า

1. ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของสถานศึกษาในอำเภอ

หน่องม่วง ไช่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($X = 3.70$, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจในด้านการบริหารบุคคล เป็นลำดับแรก รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารวิชาการ และด้านการบริหารงบประมาณ ตามลำดับ

2. ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานของสถานศึกษาจำแนก

ตามความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($X = 3.70$, S.D. = 0.62)

3. ความสัมพันธ์ของผู้ปกครองนักเรียนที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจในการ

บริหารงานของสถานศึกษาโดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

รายงาน เลื่อนเงิน (2550 : ก) ให้ศึกษาความพึงพอใจต่อคุณภาพการศึกษาของผู้ปักธง
นักเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบ้านแพง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มหาสารคาม เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้ปักธงนักเรียนมีความพึงพอใจต่อคุณภาพการศึกษาของศูนย์เครือข่ายพัฒนา
คุณภาพการศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปทาง
น้อย คือ คุณภาพด้านครุภัณฑ์ส่วน คุณภาพด้านผู้บริหาร และคุณภาพด้านผู้เรียน

2. เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้ปักธงนักเรียนที่มีต่อคุณภาพการศึกษาของ
ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา ที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อคุณภาพ
การศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ปักธงนักเรียน
ในสถานศึกษานานาชาติใหญ่มีความพึงพอใจสูงกว่าผู้ปักธงนักเรียนในสถานศึกษานาดกกลาง และ
ขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์เครือข่ายพัฒนา
คุณภาพการศึกษาบ้านแพง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า

3.1 ด้านผู้เรียน สถานศึกษาควรจัดให้มีคุณภาพปักธงที่มีความสามารถ และมีคุณธรรม
จริยธรรม ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่านมากขึ้น นักเรียนควรมีรัฐจักรayanทุกคน ควร
กระดูกและ筋ในการเรียน ส่งเสริมกิจกรรมความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและครูในโรงเรียน ควรให้
เพิ่มการสอนในด้านคอมพิวเตอร์ และภาษาอังกฤษให้มากขึ้น

3.2 ด้านผู้บริหาร ควรจัดสรรงบประมาณมาช่วยในด้านสื่อการเรียนการสอนให้
ครบถ้วน เช่น คอมพิวเตอร์ ห้องโถง เน้นคุณของนักเรียนเป็นหลัก สนับสนุนให้มีการพัฒนาศักยภาพ
ของครูในด้านภาษาและคอมพิวเตอร์อย่างต่อเนื่อง พัฒนาสถานศึกษาในด้านสิ่งแวดล้อม และสื่อการ
เรียนการสอนของนักเรียนให้มากขึ้น

3.3 ด้านครุภัณฑ์ส่วน ควรจัดหาครุภัณฑ์ให้เพียงพอและตรงกับความต้องการของครุภัณฑ์ ให้มีการอบรม
สัมมนาเพื่อส่งเสริมการประทัยด้วยความมีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง จัดทำสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อ
ต่อการเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับการศึกษาให้มาก ทุ่มเทความรู้ทั้งหมดที่มีให้กับนักเรียนของตนเอง
นอกจากนี้ควรจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์กับบุชุมชนให้มากขึ้น

ร้าย พ. แ. แห่งประเทศไทย (2550 : ก) ให้ศึกษาเรื่อง ความต้องการของผู้ปักธงต่อบริการ ใน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มี
คุณวุฒิหมาย เพื่อการศึกษาระดับความต้องการของผู้ปักธงต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด
เทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วยความต้องการด้านการดูแลด้านต่าง ๆ
ดังนี้ การจัดสภาพแวดล้อม ความปลอดภัย โภชนาการ การบริการสุขภาพความต้องการของผู้ปักธง
ด้านการศึกษาประกอบด้วย การจัดประสบการณ์บุคลากร การประเมินผล การมีส่วนร่วมของผู้ปักธง

และเพื่อเปรียบเทียบความต้องการของผู้ป่วยรองต่อการให้บริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา อาชีพรายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ เกาะสมุย กดุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ เป็นผู้ป่วยรองเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัด สุราษฎร์ธานี จำนวน 264 คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ป่วยรอง มีความต้องการต่อการให้บริการ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อายุในระดับมาก โดยเฉพาะ 3 อันดับแรก คือ การบริการด้าน โภชนาการ ค่านุคคลากร และด้าน สุขภาพ เมื่อจำแนกความต้องการตามสถานภาพของผู้ป่วยรอง โดยรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น จำแนกตามอายุ และรายได้ พบว่า มีความแตกต่างกัน

รัตน์ กิจเกื้อกูล (2550 : ๗) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการของผู้ป่วยรองในการส่งเสริม พัฒนาการของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต ๑ โดยมี จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการของผู้ป่วยรองที่มีต่อการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต ๑ จำแนกตามความสัมพันธ์กับเด็ก จำนวนบุตร ลำดับการเกิดของบุตร และชั้นเรียนของบุตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นผู้ป่วยรองของเด็กปฐมวัย ที่กำลัง ศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นนทบุรี เขต ๑ ปีการศึกษา ๒๕๔๙ ทั้งหมด ๖ โรงเรียน จำนวน ๓๙๖ คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ป่วยรอง มีความต้องการในการส่งเสริมพัฒนาการของ เด็กปฐมวัย โดยรวม อายุในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายได้ด้านพ부ฯ ผู้ป่วยรอง มีความต้องการ ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ด้านร่างกาย ค่าน้ำหนัก และสติปัญญาอยู่ในระดับมาก ต่ำกว่าด้าน อารมณ์ อายุในระดับมากที่สุด ผู้ป่วยรองที่มีสถานภาพแตกต่างกัน ค่าน้ำหนักความสัมพันธ์กับเด็ก มีความ ต้องการในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นผู้ป่วยรองที่มีสถานภาพแตกต่างกันด้าน จำนวนบุตร ลำดับการเกิดของบุตร และชั้นเรียนของบุตร มีความต้องการในการส่งเสริมพัฒนาการของ ผู้ป่วยรองที่มีจำนวนบุตรต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายค่าน้ำหนัก ผู้ป่วยรองที่มีความสัมพันธ์กับเด็ก ต่างกัน มีความต้องการในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ด้านอารมณ์ และด้านสังคมต่างกัน และมีบุตรเรียนชั้นต่างกัน มีความต้องการใน การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ด้านร่างกายและด้านสังคมแตกต่างกัน

อุบลรัตน์ อรัญชัย (2550 : ๙) ได้ศึกษา ความคาดหวังของผู้ป่วยนักเรียนต่อการจัด การศึกษาระดับปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๒ จำลองพยักэм ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้ป่วยรองที่มีการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป มีความคาดหวังต่อการจัด การศึกษาระดับปฐมวัยสูงกว่าผู้ป่วยรองที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านบุคลากร ค่านอนประมวล ค้านอาคารสถานที่ และ ถึงแวดล้อม และด้านบริหารจัดการ

2. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยรวมและรายค้าน พบว่า ทั้ง 4 ค้าน คือ ค้านบุคลากร ค้านงบประมาณ ค้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม และค้านบริหารจัดการ ผู้ปกครองที่มีการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาขั้นปี มีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาทุกค้านสูงกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาทุกค้าน และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของผู้ปกครอง นักเรียน ส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะมีความคิดเห็นว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ควรสนับสนุนงบประมาณให้มากกว่านี้ และครุภัณฑ์เด็กควรสอนให้นักเรียนเกิดการพัฒนาในค้านการพูด การฟัง การอ่าน การเขียน และค้านศิลปะ นอกจากนี้ผู้ปกครองยังมีความเห็นว่าควรจะมี อาคารเรียนใหม่

สุชาตินี ประสานวงศ์ (2550 : ๗) ศึกษานี้จัดที่มีต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งเด็กเข้าเรียนระดับการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่มีต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งเด็กเข้าเรียนระดับการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายค้าน พบว่า อญญในระดับมากทุกค้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ค้านบุคลากร ค้านแนวทางการจัดประสบการณ์ ค้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากันกับ ค้านการให้บริการและการอำนวยความสะดวก อญญคือ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับ ปัจจัยที่มีต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งเด็กเข้าเรียนระดับการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน จังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยรวมแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายค้าน พบว่า ค้านการให้บริการและการอำนวยความสะดวก อญญคือ ตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ค้านบุคลากร ค้านแนวทางการจัดประสบการณ์ ค้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากันกับ ค้านการให้บริการและการอำนวยความสะดวก อญญคือ ตามลำดับ

กมลวรรณ ทองหมก (2551 : ก) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียน อนุบาลเอกชนของผู้ปกครองในเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลเอกชนของผู้ปกครองที่สำคัญที่สุด คือ ค้านการบริการ รองลงมา คือ ค้านการติดตามประเมินผล ส่วนที่น้อยที่สุด คือ ค้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชน

2. ความคิดเห็นของผู้ปกครอง จำแนกตาม เพศ อายุ ความเกี่ยวข้องกับนักเรียน อาชีพ และจำนวนบุตรหลานในอุปภาระ ต่อปัจจัยทั้ง 9 ค้าน ไม่แตกต่างกัน ส่วนของความคิดเห็นของผู้ปกครองจำแนกตามการศึกษา รายได้ ระดับชั้นที่เปิดสอน ต่อปัจจัยทั้ง 9 ค้านแตกต่างกัน

3. รายได้ของผู้ปกครอง และระดับชั้นที่เปิดสอน มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านครุ ด้าน การจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ด้านค่าธรรมเนียมการเรียนอื่น ๆ ด้านการติดตามประเมินผล และ ด้านการบริการ ต่างด้านอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

4. ข้อเสนอแนะที่สำคัญที่โรงเรียนควรพัฒนา ได้แก่ โรงเรียนควรมีการต้อนรับอย่างดี เมื่อผู้ปกครอง ไปเยือนบุตรหลานที่โรงเรียน ควรให้ผู้ปกครองสามารถสอบถามครุประชำชันได้ ตลอดเวลา อาหารครัวถูกหลักโภชนาการ 5 หมู่ ควรจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีโอกาสได้เรียนรู้ และกล้าแสดงออกเหมาะสมกับวัยเด็ก ครุควรถูกลั่นกับเรียนอย่างใกล้ชิด และเป็นกันเองกับนักเรียนเป็น อาย่างดี

อิตรา วิเชียร (2551 : ค) ได้ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัด โปรแกรม การศึกษาปฐมนิเทศสำหรับเด็กไทย ผลการศึกษาพบว่า

1. ลักษณะ โปรแกรมการศึกษาปฐมนิเทศที่ผู้ปกครองต้องการเป็นดังนี้

1.1 จุดประสงค์ของการศึกษา ผู้ปกครองต้องการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสิ่งที่ ผู้ปกครองต้องการมากที่สุดคือ ให้เด็กมีสุขภาพจิตดีและมีความสุข สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมี ความสุข และเด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้

1.2 สาระการเรียนรู้ ผู้ปกครองต้องการให้เด็กเรียนรู้ ภาษาพื้นเมือง เป็นไทย สร้าง นิสัยการรับประทานอาหารที่ดี

1.3 วิธีการจัดการเรียนการสอน ผู้ปกครองต้องการให้มีการจัดกิจกรรม การเรียน การสอนแบบเปิด โอกาสให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น

1.4 การประเมินผล ผู้ปกครองต้องการให้รายงานผลให้ผู้ปกครองทราบ เป็นระยะ โดยการรวมผลงานเพื่อฉุพัฒนาการเด็ก

1.5 กิจกรรมเสริม โปรแกรม ผู้ปกครองต้องการสูงสุดคือ การสอน ภาษาต่างประเทศ คำยเข้าของภาษา และควรมีกิจกรรมสร้างเสริมความพร้อมทักษะพื้นฐานทาง คณิตศาสตร์สำหรับเด็ก

2. ความต้องการลักษณะ โปรแกรมการศึกษาปฐมนิเทศของผู้ปกครองจำแนกตาม อายุ อาชีพ และรายได้ ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นระดับการศึกษามีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05

3. ความต้องการของผู้ปกครองจำแนกรายด้านของ โปรแกรมการศึกษาปฐมนิเทศ พบว่า ด้านจุดประสงค์ของการศึกษา ผู้ปกครองที่รายได้ต่างกัน มีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการประเมินผล พบว่า ผู้ปกครองอายุต่างกันมีความต้องการต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

นิภาตทร ม่วงแก้ว (2552 : ข) ศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถเรียกได้ดังนี้ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เนพาะเรื่องที่โรงเรียนมีการสนับสนุนให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดบริการนักเรียน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการจัดหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับการเปรียบเทียบทบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่างกัน มีบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกันยกเว้นผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันที่มีบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัญหา อุปสรรค พบว่า ผู้ปกครองไม่มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของโรงเรียนไม่มีเวลาในการให้ความรู้กับเด็ก เพราะมีภาระงานมาก และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนยังมีน้อย ผู้ปกครองเสนอแนะแนวทางแก้ไข โรงเรียนควรจัดอบรมให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรและจัดกิจกรรมสัมพันธ์ให้โรงเรียนกับชุมชนให้มากขึ้น

7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

คัสโต, ออริ เอลิซาเบธ (Casto, Lori Elizabeth : 1997) ได้ศึกษาทัศนะของพ่อแม่เกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา และมาตรฐานในการจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน ผลการวิจัยพบว่า พ่อแม่เด็กส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่อง สุขภาพ ความปลอดภัย การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนของเด็ก การสื่อสาร กับพ่อแม่ อาหาร และโภชนาการ โดยจัดลำดับความสำคัญมาตรฐานหลัก 3 ประเด็นแรก จากมาตรฐาน 42 องค์ประกอบของสมาคมจัดการศึกษา (NAEYC) ไว้ดังนี้

- (1) เด็กควรได้รับการดูแลตลอดเวลา
- (2) เด็กควรได้รับอาหารที่มีประโยชน์ และมีคุณค่าทางโภชนาการ
- (3) เด็กควรมีความคิดอ่านที่ท้าทาย

ชาโพสกา (Shaposka : 1997) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในชุมชน สถานภาพทางเศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิตในโรงเรียน กรณีศึกษาในกลุ่มโรงเรียนในส่วนการศึกษาในแนวเดียวกัน โดยศึกษาชุมชนที่มีโรงเรียน 4 ชุมชน อันมีลักษณะพิเศษ ต่อไปนี้

1. ชุมชนที่มีสภาพทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับดี และมีความร่วมมือจากชุมชนสูง
2. ชุมชนที่มีสภาพทางเศรษฐกิจสูงแต่ความร่วมมือจากชุมชนต่ำ
3. สภาพทางเศรษฐกิจต่ำแต่ความร่วมมือทางสังคมสูง
4. สภาพทางเศรษฐกิจและความร่วมมือทางสังคมต่ำ

ผลการศึกษา พบว่า โครงสร้างทางครอบครัว สถานะทางเศรษฐกิจและเชื้อชาติอาจจะสหท้อนให้เห็นถึงระดับความร่วมมือของชุมชนที่มีให้โรงเรียน โดยมีลักษณะที่เด่นชัด คือ กลุ่ม

โรงเรียนที่มีคุณภาพชีวิตในโรงเรียนสูงจะมีความร่วมมือต่อชุมชนน้อยแต่ก็สูง โรงเรียนที่มีคุณภาพชีวิตในโรงเรียนต่ำ จะมีความร่วมมือต่อชุมชนสูง ลักษณะดังกล่าว คือ

1. ความสัมพันธ์ในทางบวกกับชุมชน
2. มีความร่วมมือกับเอกชนภาคเอกชนที่มีอิทธิพลต่อ bureaucracy และคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียน รวมทั้งจัดทำบุคลากรและงบประมาณให้กับโรงเรียนด้วย
3. มีความกระตือรือร้นในการเรียนการสอน
4. มีคณะกรรมการโรงเรียนที่มีความคล่องแคล่วสนับทัว

ชาโมรา (Zamora : 1998) ได้ศึกษาวิจัยกระบวนการแก้ไขปัญหา และการตัดสินใจของผู้บริหาร โรงเรียนเกี่ยวกับปัญหานักเรียนรัฐอุตถัณฑ์ หรือเยาวชนก่อเหตุร้าย ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาประจำอำเภอ 36 คน เป็นชาวพิวิชา 12 คน ผิวดำ 12 คน และเดือดผิว 12 คน ผลการวิจัยพบว่า การแก้ปัญหาการประพฤติผิดวินัยที่ผู้บริหาร โรงเรียนทั้ง 3 กลุ่มใช้กันโดยทั่วไปมีอยู่หลายประการ ได้แก่ การศึกษาประวัตินักเรียนพิจารณาลักษณะเฉพาะของเด็กแต่ละคนการสร้างแรงจูงใจ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางบ้าน ยึดมั่นในกฎระเบียบวินัยและให้ความสำคัญการกระทำทุกกรณีที่ผิดวินัยข้อค้นพบจากการวิจัยอีกประการหนึ่งที่สำคัญ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ผู้บริหาร โรงเรียนใช้มากที่สุด ในการแก้ปัญหาหารประพฤติผิดวินัยมีอยู่ 11 ประการ ได้แก่ ประชุมผู้ปกครอง พักรการเรียน ห้ามใช้โทรศัพท์ ฯ อย่างผู้บริหารแก้ปัญหา โดยการเรียกเด็กมาพูดคุยหาข้อมูลเกี่ยวกับการประพฤติผิดให้มากที่สุด ใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับตัวการประพฤติผิดวินัยการลงโทษให้เข้มงวด กำหนดขั้นระเบียบวินัยข้อบังคับ พักรการเรียนในช่วงเวลาเรียนและให้เป็นภาระของผู้ปกครองตามลำพัง

จอห์น, อริน, และสเตฟานี (John, Erin, & Stephanie : 2000) ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาระดับปฐมวัย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาระดับปฐมวัย มี 3 ลักษณะ คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียน และการเข้าร่วมประชุมของโรงเรียน สำหรับผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนร่วมพบว่า ผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงกว่า จะเข้ามามีส่วนร่วมมากกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาน้อยกว่าและผู้ปกครองที่มาติดต่อกับโรงเรียนสูง ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

อับราม (Abrams : 2000) ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองจากกรณีศึกษาในรัฐแคลิฟอร์เนีย พบว่า อุปสรรคของการมีส่วนร่วมประกอบด้วยชนชั้นทางสังคม วัฒนธรรมที่ต่างกันตามความแตกต่างทางเชื้อชาติ ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน รายได้ของครอบครัว ซึ่งผู้บริหารและครูมีแนวโน้มที่จะไม่ดำเนินเจรจาคุยกัน ละเลยและมีทัศนคติในเชิงลบกับนักเรียน หากเป็นผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำหรือเป็นชนกลุ่มน้อย ทำให้ผู้ปกครองขาดความเข้าใจ และการให้ความรู้ที่โรงเรียนและบ้านสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ได้ โดยผู้ปกครองที่เป็นคนพิวิชาหรือผู้หญิงในชนชั้นกลางจะมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนสูงสุด ซึ่งแนวทางการเสริมสร้างมีส่วนร่วม

คือ เพิ่มการติดต่อสื่อสาร สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองเสริมสร้างพลังอำนาจ และความร่วมมือให้ผู้ปกครองมากขึ้น

โกลด์ (Gold : 2000) ได้ศึกษาการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยเน้นการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชน ผู้ปกครองและนักการศึกษา ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาในรูปฟลีตาเคลฟีย พลการศึกษาพบว่า การจัดการของชุมชนเป็นสื่อกลางระหว่างผู้ปกครอง ครอบครัว กับโรงเรียน เพื่อเป้าหมายในการเสริมสร้างการอ่านออกเขียนได้ และการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับชุมชน ทำให้ผู้ปกครองได้รับความรู้เกี่ยวกับชุมชน ดังนั้น การสร้างหุ้นส่วนและความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับนักการศึกษาทำให้เกิดทรัพยากรที่มีคุณค่าทั้งในด้านสังคมและวัฒนธรรม ให้เกิดประโยชน์

เพน่า (Pena : 2000) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และมีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษากือ ภาษา สมาคมผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ทัศนคติของบุคลากร ในโรงเรียน วัฒนธรรมสภาพครอบครัว และความไม่ตระหนักของครูเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

เลียง (Ling : 2001) ได้วิจัยเรื่อง ความเข้าใจของผู้ปกครองชาวไทยหัวนันเกียวกับคุณภาพและความพึงพอใจที่มีต่อการจัดโปรแกรมเด็กก่อนวัยเรียน อายุระหว่าง 4 - 6 ปี ผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้ปกครองชาวไทยหัวนันเกียวมีความพึงพอใจต่อคุณภาพในกระบวนการทำงานมากกว่าคุณภาพของแผนในโปรแกรมเด็กก่อนวัยเรียน

2. ระดับการศึกษา และรายได้ของครอบครัวมีอิทธิพลต่อความเข้าใจโปรแกรมเด็กก่อนวัยเรียน

3. การจัดบริการอำนวยความสะดวกต่างๆ สถานที่ตั้ง หลักสูตรและโปรแกรม คุณภาพคุณภาพ เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความเข้าใจในการเลือกโรงเรียนอนุบาลของผู้ปกครองชาวไทยหัวนันเกียว

หลุยส์ (Louise : 2001) ได้วิจัย เรื่อง ความพึงพอใจของพ่อแม่ และครอบครัวในการมีส่วนร่วมในการประกอบกิจกรรม ของนักเรียนจากศูนย์บริการครอบครัว ประเทศร่องเสส เนื้นเฉพาะเด็ก ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย และกลุ่มพัฒนาเสริมสร้างความสามารถพบว่า พ่อแม่ผู้ปกครอง ต้องการมากกว่าการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องเท่านั้น คือ ต้องการเข้าไปเป็น หุ้นส่วนในการช่วยเหลืออย่างเท่าเทียมกัน พ่อแม่มีความคาดหวังที่จะร่วมให้คำแนะนำแก่นักเรียนและสิ่งที่พ่อแม่สามารถช่วยได้มากที่สุด คือ การให้ความรู้เฉพาะทางในเรื่องของทักษะต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนมีการพัฒนา รวมถึงการมีส่วนร่วมในการประเมินผลนักเรียน

โทนี และคณะ (Toni and others : 2003) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อคุณภาพของโรงเรียน พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนมากที่สุด

คือ โรงเรียนสนับสนุนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการจัดการการศึกษาของโรงเรียนด้านบุคลากรครู ด้านการคุณภาพ ด้านการบริการ ด้านความปลอดภัย ด้านความเอาใจใส่ดูแลนักเรียน ตามลำดับ ผู้ปกครองนักเรียนที่บุตรหลานของตนเองสามารถผ่านการทดสอบเพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ จะมีความพึงพอใจมาก ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้สูง ผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัยมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสูงกว่าผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษา

อีริก และคณะ (Eric and others : 2005) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพของโรงเรียนชาร์เตอร์ และการตัดสินใจเลือกโรงเรียนของผู้ปกครอง เนื่องจากโรงเรียนชาร์เตอร์กำลังได้รับความนิยมในการนำไปใช้เป็นต้นแบบในการปฏิรูปโรงเรียนรัฐบาล เนื่องจากโรงเรียนชาร์เตอร์มีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย และประยุกต์ให้สอดคล้องกับ ภูมิปัญญาท่องถิ่น ผลจากการประยุกต์กิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับแต่ละท้องถิ่นนี้ ส่งผลให้โรงเรียนรัฐบาลกระตือรือร้นในการปฏิรูปโรงเรียนของตน การศึกษาพบว่า คุณภาพของโรงเรียนชาร์เตอร์ในรัฐเท็กซัส ด้านความสามารถทางคณิตศาสตร์ และทักษะการอ่าน พบร่วมกันในช่วงแรกที่ก่อตั้ง โรงเรียนนั้นคุณภาพของโรงเรียนชาร์เตอร์ไม่แตกต่างจากโรงเรียนรัฐบาล ทำให้มีอัตราการข้ามออกสูง ต่อมามีอัตราการข้ามออกสูง ต่อมามีอัตราการข้ามออกสูง ต่อมาเมื่อโรงเรียนได้พัฒนาคุณภาพให้เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองพบว่า อัตราการข้ามออกลดลง อย่างไรก็ตาม คุณภาพของโรงเรียนส่งผลต่อการตัดสินใจข้ามโรงเรียนของผู้ปกครองในระดับน้อย สำหรับผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำ และอยู่ในระดับสูง สำหรับผู้ปกครองที่มีรายได้สูง

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งใน และต่างประเทศ พอสรุปได้ว่า ผู้บริหาร จำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านกิจการนักเรียน ด้านบุคลากร ด้านธุรการและการเงิน ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับผู้ปกครอง ขณะเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนต่อเด็กระดับปฐมวัยนี้ จะต้องให้ความสำคัญในเรื่องของพัฒนาการ และความต้องการเป็นหลัก ดังนั้น การบริหารจัดการ โรงเรียน เพื่อให้มีประสิทธิภาพ ข้อเสนอแนะจากผู้ปกครองและชุมชน จึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อนำมาเป็นองค์ประกอบในการบริหารจัดการดังกล่าว